

Plan poslovanja

**JP Ceste Federacije BiH d.o.o. Sarajevo
za period 2025. – 2027. godina**

Sarajevo; april/travanj 2025.

Slika 1: Magistralne ceste Federacije BiH

Sadržaj

Uvod	4
Metodološki osnov za izradu plana.....	6
Ciljevi i zadaci.....	6
Osnovne pretpostavke za ostvarenje plana.....	7
Magistralne ceste FBiH.....	7
Kategorizacija javnih cesta u FBiH	8
Intenzitet prometa na mreži magistralnih cesta Federacije BiH	9
Stanje kolovoza magistralnih cesta Federacije BiH	11
Ulazni parametri za ocjenu stanja kolovoza.....	11
Rezultati analize i predikcija za narednih 10 godina	13
A PLAN PRILIVA SREDSTAVA - JAVNI PRIHODI	14
JAVNI PRIHODI.....	15
B JAVNI RASHODI.....	17
1. Troškovi poslovanja	18
1.1. Troškovi zaposlenih.....	18
1.2. Materijalni troškovi i usluge.....	18
2. Služba pomoći i informacija „SPI“	18
3. Redovno održavanje	19
3.1. Postojeća podjela mreže magistralnih cesta u Federaciji BiH na ugovorne grupe	21
3.2. Naredni koraci i mjere za poboljšanje	23
4. Ostali rashodi	24
5. Kamate i kursne razlike	24
AMORTIZACIJA	26
C INVESTICIJE	27
1. Nabavka stalnih sredstava	28
2. Projekti financirani iz kreditnih sredstava.....	28
2.1. Program „Modernizacija cesta u FBiH“	28
2.2. Investicioni program za izgradnju, rekonstrukciju i rehabilitaciju magistralnih cesta u FBiH 30	
3. Projekti JP Ceste FBiH	32
3.1. Projekti rekonstrukcije i izgradnje	32
3.2. Rasvjeta i semaforizacija raskrsnica i tunela	33
3.3. Poboljšanje sigurnosti prometa.....	33
3.4. Vanredno održavanje	34
3.4.1. Sanacija i rekonstrukcija cestovnih objekata.....	35
3.4.2. Sanacija oštećenih asfaltnih kolovoza.....	36
3.4.3. Sanacija klizišta, odrona slijeganja kosina i zasjeka	36
3.4.4. Hitne intervencije na sanaciji šteta na cestovnoj infrastrukturi uzrokovanih poplavama	37
4. Eksproprijacija i ostale aktivnosti vezane za eksproprijaciju.....	38
5. Projekti financirani iz sredstava Budžeta FBiH	38
D. PRAVNI I KADROVSKI POSLOVI	40
E. ODJEL ZA JAVNE NABAVKE	41
F. ANALIZA RIZIKA	42
3. Rizici informacija za donošenje odluka	43
G. PRIJEDLOG AKTIVNOSTI.....	44

Uvod

Na osnovu Zakona o cestama u Federaciji BiH („Službene novine FBiH“ br. 6/02) kod Kantonalnog suda u Sarajevu, 2002 godine, Javno preduzeće Direkcija cesta Federacije BiH d.o.o. Sarajevo upisano je u sudski registar, kojem je data na korištenje i upravljanje magistralna cestovna infrastruktura u FBiH. Izmjenama Zakona o cestama FBiH („Službene novine FBiH“ br. 12/10, 16/12 i 66/13) i u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima FBiH („Službene novine FBiH“ broj: 8/05) promijenjen je naziv preduzeća u Javno preduzeće Ceste Federacije Bosne i Hercegovine d.o.o. Sarajevo (u daljem tekstu: JP Ceste FBiH)

Trogodišnji Plan poslovanja JP Ceste FBiH za period 2025. - 2027. godina sačinjen je na osnovu odredbi Zakona o javnim preduzećima u Federaciji BiH i člana 34. Statuta JP Ceste FBiH.

U skladu sa Zakonom o cestama FBiH JP Ceste FBiH odgovorno je za održavanje i zaštitu magistralne mreže u Federaciji, za regionalne ceste nadležni su kantoni, dok su lokalne ceste u nadležnosti općina u Federaciji.

U skladu sa članom 17. Zakona o cestama FBiH, predmet poslovanja JP Cesta FBiH je obavljanje sljedećih djelatnosti:

- priprema dugoročnih, srednjoročnih i godišnjih planova i programa razvoja, rekonstrukcija, obnova, izgradnja i održavanje cesta i objekata na cestama, kao i izvještaji o realizaciji tih planova i programa;
- investitorski poslovi za studije i projekte, obnovu, izgradnju, rekonstrukciju i održavanje na cestama i objektima;
- poslovi održavanja i zaštite cesta;
- predlaganje finansijskih planova i izvještaja, te poboljšanje načina prikupljanja sredstava za financiranje cesta;
- ustupanje radova izgradnje, rekonstrukcije, obnove i održavanje cesta;
- priprema podloga za dodjelu koncesija;
- vođenje evidencije (baze podataka) cesta, objekata, saobraćajne signalizacije i opreme na cestama i katastra cestovnog zemljišnog pojasa;
- priprema potrebne dokumentacije za osiguranje i implementaciju donacija i kreditnih sredstava u skladu sa propisima i drugim aktima;
- poslovi iz imovinsko-pravne oblasti koji se odnose na zaštitu, rekonstrukciju i izgradnju cesta;
- prikupljanje podataka i obavješćavanje javnosti o stanju cesta i načinu odvijanja saobraćaja;
- poduzimanje potrebnih mjera za očuvanje i zaštitu okoliša,
- ostale djelatnosti sadržane u aktu o osnivanju JP Ceste FBiH.

Prema poslovnim planovima, koje odobrava Vlada FBiH, dosadašnje aktivnosti JP Ceste FBiH su bile usmjerene na održavanje postojeće cestovne infrastukture, te poboljšanje nivoa usluga i sigurnosti na magistralnim cestama u FBiH.

JP Ceste FBiH planiraju svoje aktivnosti, za sljedeći trogodišnji period, usmjeriti na:

- održavanje magistralnih cesta koje uključuje radove redovnog i zimskog održavanja cesta i objekata, a investiciona ulaganja usmjerena na aktivnosti vezane za:
- završetak ranije započetih projekata,
- započeti „Investicioni program za izgradnju, rekonstrukciju i rehabilitaciju magistralnih cesta u F BiH“

- eliminaciju najoštećenijih dijelova kolovoza,
- sanaciju klizišta i crnih tačaka, sistema za odvodnju,
- sanaciju cestovnih objekata i
- sanaciju cestovnih škarpi, kosina i zasjeka,
- projekte sigurnosti na magistralnim cestama (semaforizacija raskrsnica, izrada traka za lijeva skretanja),
- projekte izgradnje na magistralnim cestama,
- eksproprijaciju,
- poboljšanje građevinskih elemenata na složenim čvorištima i priključcima i
- izradu projektne dokumentacije.

JP Ceste F BiH su u proteklom periodu od 2008 god realizirale 2 investiciona programa financirana kreditnim sredstvima EIB-a, WB/IBRD i EBRD-a.

Programom „**Rehabilitacija cesta u F BiH**“ u vrijednosti 104,50 miliona EUR, u periodu 2008 god. do 2013 god. sanirano je cca 1.120 km magistralne ceste, što je u velikom mjeri poboljšalo nivo usluge korisnicima cesta kao i standarde održavanja cesta.

Program „**Modernizacija cesta u F BiH**“, čija implementacija je započeta u 2018. godini, kreiran je kao prva faza serije projekata koji podržavaju dugoročni razvoj transporta u BiH. Osnovni razvojni cilj Programa je modernizacija cestovne infrastrukture (gradnja novih dionica, obilaznica oko gradova, poboljšanje elemenata ceste u postojećem koridoru, rekonstrukcija crnih tačaka i opasnih mjesta, rekonstrukcija/sanacija mostova, rekonstrukcija/sanacija tunela...) duž prioriternih dionica na magistralnoj cestovnoj mreži i poboljšanje sigurnosti prometa, te jačanje kapaciteta za održivo upravljanje magistralnom cestovnom mrežom u FBiH. Program obuhvata kratkoročne investicije na magistralnoj cestovnoj mreži, konsultantske i nekonsultantske usluge u ukupnom iznosu 173 mil. EUR.

U 2025. godini preostala je realizacija dijela projekata koji se financiraju iz kredita Europske banke za obnovu i razvoj (EBRD). Krajnji rok raspolaganja sredstvima kredita Europske banke za obnovu i razvoj (EBRD) je produžen do 30.09.2025. godine. Na početak implementacije istih najveći uticaj je imao dug i složen proces rješavanja imovinsko-pravnih pitanja i pribavljanja odobrenja za građenje.

JP Ceste F BiH su pripremile prijedlog četverogodišnjeg „Investicionog programa za izgradnju, rekonstrukciju i rehabilitaciju magistralnih cesta u F BiH“ za koji je Vlada F BiH usvojila informaciju i donijela Zaključak V broj: 1523/23 od 20.10.2023., kojim je zadužila nadležno ministarstvo i JP Ceste F BiH da nastave aktivnosti i razgovore sa međunarodnim finansijskim institucijama, u cilju priprema za kreditno zaduženje Investicionog programa. Programom su predviđeni projekti podijeljeni u dvije grupe i to:

- Projekti rehabilitacije kolovoza magistralnih cesta (prema analizi iz dTIMS-a), i
- Projekti izgradnje i rekonstrukcije (nastavak izgradnje i završetak započetih projekata u Programu „Modernizacija cesta u F BiH“)

Opći cilj Programa je poboljšanje stanja magistralne cestovne infrastrukture u Federaciji BiH. Očekivani rezultati Programa su efikasniji i sigurniji prometni sustav kroz: smanjenje vremena putovanja, povećanje sigurnosti za sve učesnike u prometu, smanjenje troškova održavanja i upravljanja, povećanje otpornosti cestovne infrastrukture na klimatske promjene, otklanjanje uskih grla oko gradova.

U toku su pripremne aktivnosti, u koordinaciji sa Federalnim ministarstvom prometa i komunikacija i Federalnim ministarstvom financija, neophodne za zaduživanje i dalji nastavak radnji prema međunarodnim finansijskim institucijama.

Preliminarni razgovori sa međunarodnim finansijskim institucijama (WB, EIB, EBRD) pokazuju da postoji interes IFI za financiranje programa u cilju rehabilitacije cesta, dok je za projekte izgradnje i rekonstrukcije u narednom periodu potrebno dodatno usaglašavanje.

Metodološki osnov za izradu plana

U skladu sa odredbama člana 22. i 23. Zakona o javnim preduzećima u FBiH, utvrđena je obaveza Uprave JP Cesta FBiH izrade i praćenja realizacije trogodišnjeg plana poslovanja, te na osnovu navedenog isti sadrži sve obavezne elemente kao što su:

- predviđanje prihoda i rashoda,
- kapitalne izdatke predložene za period koji plan poslovanja obuhvata:
 - izvor financiranja predloženih za navedene kapitalne izdatke, te druge poslovne ciljeve,
 - sve zajmove čije je uzimanje planirano u periodu koji plan poslovanja obuhvata,
 - garancije čije je davanje predloženo za osiguranje tih kredita
 - prijedlog za korištenje viška prihoda za period koji obuhvata plan poslovanja
 - predviđene financijske izvještaje, funkcionalni i glavni budžet sa polugodišnjim analizama. Navedeni budžeti moraju odražavati planirane aktivnosti javnog preduzeća i sa tim aktivnostima povezane prihode i rashode.

Prilikom izrade Trogodišnjeg plana poslovanja, Uprava JP Ceste FBiH se vodila slijedećim polaznim osnovama:

- Zakon o javnim preduzećima u FBiH,
- Zakon o cestama FBiH,
- Okvirna strategija prometa Bosne i Hercegovine za period 2016.-2030. godine
- Transportnom strategijom FBiH za period 2016 - 2030 godina.

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine donijelo je Odluku VM broj 190/16 kojom usvaja „Okvirnu strategiju prometa Bosne i Hercegovine za period 2016.-2030. godine („Službeni glasnik BiH“ br. 71/2016.) Na osnovu iste, Parlament FBiH je usvojio Transportnu strategiju FBiH sa Zaključcima za period 2016. - 2030. godina („Službene novine FBiH“; broj 22/2017.) gdje je, između ostalih aktivnosti, dat prioritet Programu „Modernizacija cesta u BiH“. Potrebe i ciljevi vezani za razvoj magistralne mreže u FBiH su sumirani na način da su kroz Program nadograđene i modernizovane magistralne ceste u periodu 2022.-2024. godina uz odstranjivanje uskih grla u gradskim čvorištima izgradnjom obilaznica, a u periodu od 2025.-2030 godine očekuje se realizacija i drugih strateških projekata vezanih za magistralne ceste, prvenstveno kroz „Investicioni program za izgradnju, rekonstrukciju i rehabilitaciju magistralnih cesta u FBiH“.

Ciljevi i zadaci

Povećanje sigurnosti prometa i podizanje nivoa usluge na magistralnim cestama su strateški ciljevi JP Ceste FBiH. Razvojem cestovne infrastrukture pospešuje se uključivanje privrede Bosne i Hercegovine u međunarodno okruženje i povezivanje na evropske prometne pravce. Osim toga, pri odabiru investicijskih projekata, cilj je i kvalitetno međusobno povezivanje regija, te razvoj lokalnih zajednica. Ceste pozitivno utječu na demografsku i privrednu sliku društva, pomažu razvoju nerazvijenih krajeva, te čine pretpostavku decentralizacije društva i dostupnosti različitih sadržaja. Razvoj cestovne mreže treba biti održiv, tako da teži povećanju sigurnosti prometa, protočnosti prometa i što višem nivou uslužnosti ceste, uz minimalan negativan utjecaj na okoliš, zdravlje i kvalitetu života stanovništva koje živi u blizini ceste.

Osnovni razvojni cilj Programa „Modernizacija cesta u FBiH“ je modernizacija cestovne infrastrukture duž prioritetnih dionica na magistralnoj cestovnoj mreži i poboljšanje sigurnosti prometa, te jačanje kapaciteta za održivo upravljanje magistralnom cestovnom mrežom u FBiH.

Po okončanju Programa, se očekuje da će izgradnjom objekata i saobraćajnica olakšati povezivanje tržišta kako na lokalnom tako i na međunarodnom nivou, omogućiti razvoj turizma države i regije, poboljšati regionalni i nacionalni privredni rast i pridonijeti privrednoj i društvenoj koheziji u regiji.

Također će se osavremeniti prekategorigizirane ceste i dovesti na nivo magistralnih cesta.

Korisnici Programa su korisnici cesta na odabranim pod-projektima u cijeloj FBiH, koji će imati koristi od poboljšane povezanosti i cestovne sigurnosti. Realizacijom Programa će se doprinijeti rješavanju problema kao što su:

- nezadovoljavajući ekonomski rast BiH,
- loš poslovni ambijent,
- nekonkurentnost BiH privrede,
- minimiziranje uskih grla na cestama koje vode prema graničnim prelazima,
- nezaposlenost,
- nezadovoljavajuća sigurnost na cestama,
- negativni uticaji na okoliš i
- drugi, na koji može uticati Program.

Osnovne pretpostavke za ostvarenje plana

Osnove od čega se pošlo u trogodišnjem planu su kriteriji koji proizilaze iz Zakona o cestama FBiH, financiranja projekata Programa „Modernizacija cesta u FBiH“ i „Investicionog programa za izgradnju, rekonstrukciju i rehabilitaciju magistralnih cesta u FBiH“ kreditnim sredstvima međunarodnih finansijskih institucija, prioriteta na osnovu Baze podataka i trenutnog stanja pojedinih dijelova magistralne infrastrukture, prioritetnim projektima u skladu sa Odlukama Vlade FBiH, a sve u cilju poboljšanja nivoa usluga i sigurnosti učesnika u prometu. Polazeći od navedenog prioritetna ulaganja se odnose na:

- održavanje magistralnih cesta, koje uključuje radove redovnog i zimskog održavanja cesta i objekata, a sve u cilju očuvanja cestovne infrastrukture i sigurnosti na magistralnim cestama;
- eliminacije najoštećenijih dijelova kolovoza, sanacije klizišta i crnih tačaka, sanacije cestovnih objekata, sanacije sistema za odvodnju i sanacije cestovnih škarpi, kosina i zasljeva;
- izgradnju i rekonstrukciju cesta i cestovnih objekata uključujući i obilaznice oko gradova, kao i prekategorigiziranih dionica;
- eksproprijacije i aktivnosti vezane za eksproprijaciju;
- projekte sigurnosti na magistralnim cestama: osvjetljenje tunela, semaforizacija raskrsnica, izrada traka za lijeva skretanja, izradu prometnih projekata, izradu pješačkih staza itd..;
- izradu nove projektne dokumentacije i studija;
- vođenje i ažuriranje baze podataka i katastra cesta i cestovnih objekata;
- uplanjenje cestovne infrastrukture.

Magistralne ceste FBiH

Magistralne ceste, uz autoceste i brze ceste, su javne ceste koje povezuju prostor države Bosne i Hercegovine i integriraju ga u evropsku mrežu cesta. Na teritoriji Federacije BiH kategorisano je 29 magistralnih cesta ukupne dužine 2.486,292 km, na kojim je 521 most ukupne dužine 22.787 m i 59 tunela ukupne dužine 12.807 m. Preko 96% ovih cesta je sa asfaltnim kolovozom.

U narednoj tabeli data je dužina mreže po magistralnim cestama.

**Magistralne
ELEMENTI MREŽE**
Popis i ukupne duljine cesta na području Federacije BiH

Cesta	Cestovni pravci		Odvojeci, rampe, dionice u suprotnom smjeru		Ukupna duljina	
	duljina(km)	postotak	duljina(km)	postotak	duljina(km)	postotak
M1.8	48,612	2,0 %			48,612	2,0 %
M1.9	19,643	0,8 %	0,386	0,6 %	20,029	0,8 %
M2	9,228	0,4 %			9,228	0,4 %
M4	101,980	4,2 %	12,755	20,0 %	114,735	4,6 %
M4.2	51,014	2,1 %	0,771	1,2 %	51,785	2,1 %
M4.3	56,843	2,3 %	0,208	0,3 %	57,051	2,3 %
M5	296,808	12,3 %	7,450	11,7 %	304,258	12,2 %
M6	85,094	3,5 %	1,562	2,4 %	86,656	3,5 %
M6.1	259,291	10,7 %	4,560	7,1 %	263,851	10,6 %
M11	8,529	0,4 %			8,529	0,3 %
M14	61,279	2,5 %	0,144	0,2 %	61,423	2,5 %
M14.1	43,077	1,8 %	1,040	1,6 %	44,117	1,8 %
M14.2	146,126	6,0 %	1,575	2,5 %	147,701	5,9 %
M15	162,620	6,7 %	2,653	4,2 %	165,273	6,6 %
M16	107,340	4,4 %	0,292	0,5 %	107,632	4,3 %
M16.2	69,628	2,9 %	0,355	0,6 %	69,983	2,8 %
M16.3	2,935	0,1 %	0,276	0,4 %	3,211	0,1 %
M16.4	37,620	1,6 %	0,362	0,6 %	37,982	1,5 %
M16.5	13,860	0,6 %	0,035	0,1 %	13,895	0,6 %
M17	263,385	10,9 %	13,932	21,8 %	277,317	11,2 %
M17.1	87,511	3,6 %	0,801	1,3 %	88,312	3,6 %
M17.3	66,130	2,7 %	2,069	3,2 %	68,199	2,7 %
M17.4	41,510	1,7 %	6,938	10,9 %	48,448	1,9 %
M17.5	100,415	4,1 %	0,308	0,5 %	100,723	4,1 %
M17.6	42,785	1,8 %	0,490	0,8 %	43,275	1,7 %
M18	143,222	5,9 %	4,313	6,8 %	147,535	5,9 %
M18.1	46,364	1,9 %	0,052	0,1 %	46,416	1,9 %
M19.2	11,798	0,5 %	0,089	0,1 %	11,887	0,5 %
M20	37,777	1,6 %	0,452	0,7 %	38,229	1,5 %
Ukupno:	2.422,424		63,868		2.486,292	

Tabela 1: Popis i dužine cesta u Federaciji BiH

Kategorizacija javnih cesta u FBiH

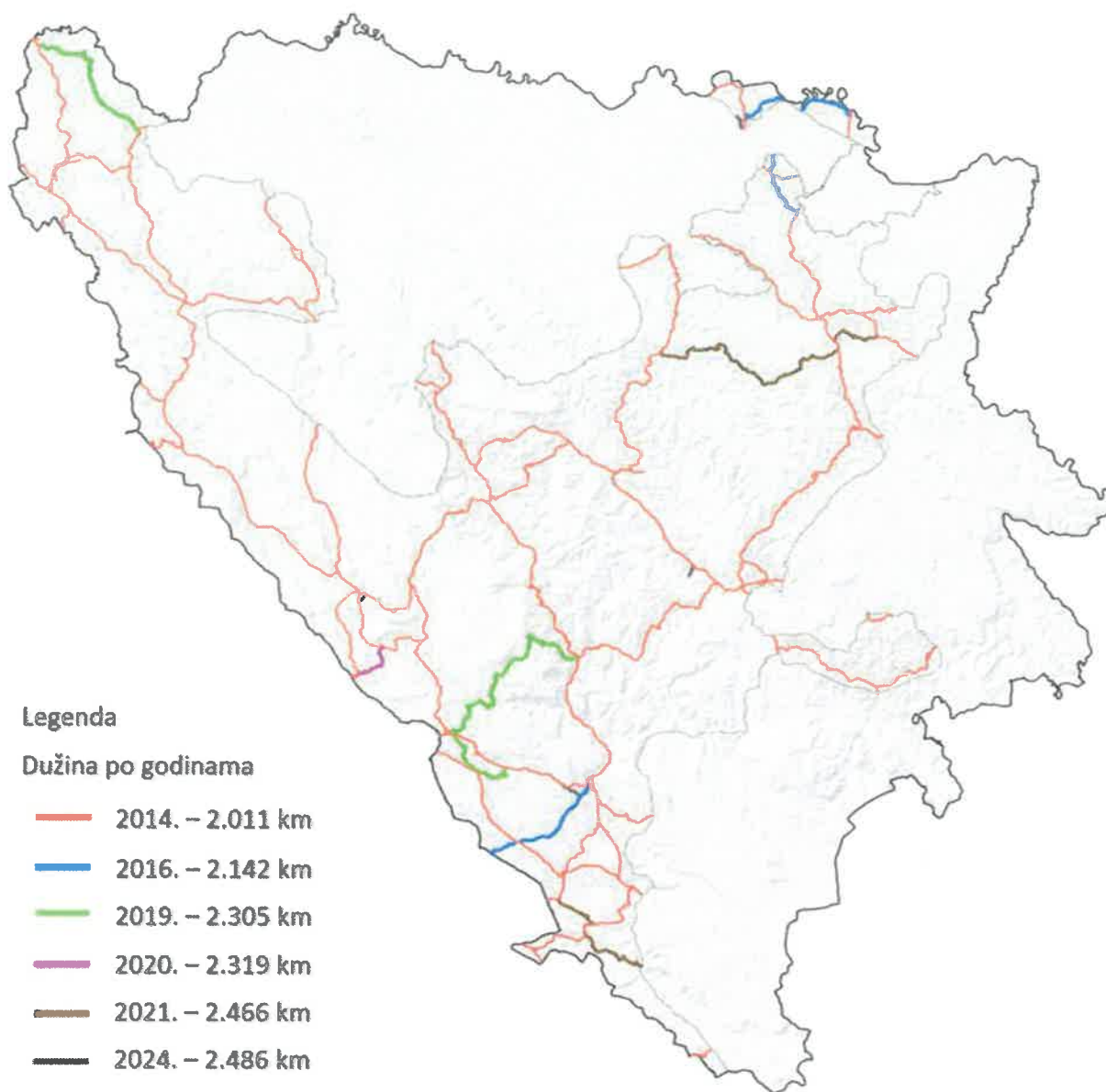
U proteklom periodu Vlada FBiH je donijela nekoliko Odluka o kategorizaciji cesta iz regionalnih u magistralne, čime je JP Ceste FBiH dato na upravljanje dodatnih 375 km cesta.

Navedene Odluke značajno utiču na povećanje rahoda JP Cesta FBiH u dijelu redovnog održavanja cesta, te je nakon pregleda dionica od strane stručnih lica JP Cesta FBiH zaključeno da će biti neophodno ulaganje u sanaciju i rekonstrukciju navedenih dionica.

Donošenje nekoliko odluka o prekategorigizaciji regionalnih cesta u magistralne iz nadležnosti Vlade FBiH, direktno su uticale na poslovanje JP Cesta FBiH, jer su neophodna investiciona ulaganja u sanaciju i rekonstrukciju da bi se regionalne ceste dovele na nivo magistralnih cesta, kao i povećanje budžeta za redovno održavanje ovih dionica. Ovakve odluke trabelo bi da uporedo prate i dodatni prihod

za ove namjene, jer se u protivnom ugrožava poslovanje JP Cesta FBiH, a postojeći prihod nije dovoljan za investiciono ulaganje, a time je smanjena sigurnost i bezbjednost saobraćaja.

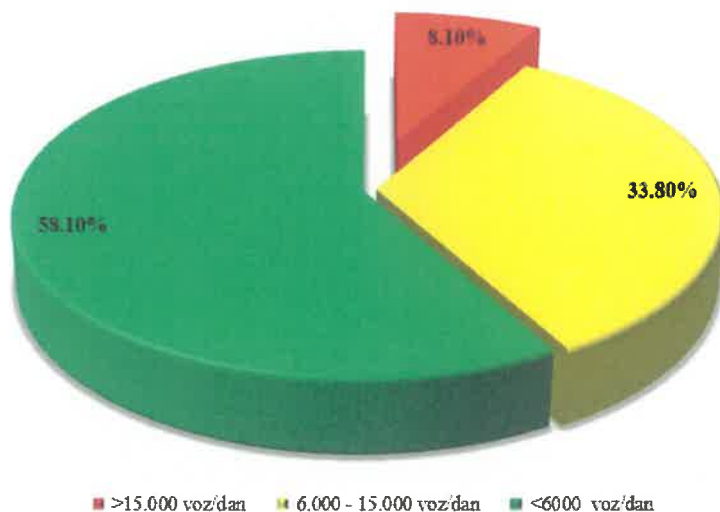
Na donjoj slici dato je proširenje mreže magistralnih cesta po godinama.

Slika 2: Magistralne ceste Federacije BiH – Dužina mreže po godinama

Intenzitet prometa na mreži magistralnih cesta Federacije BiH

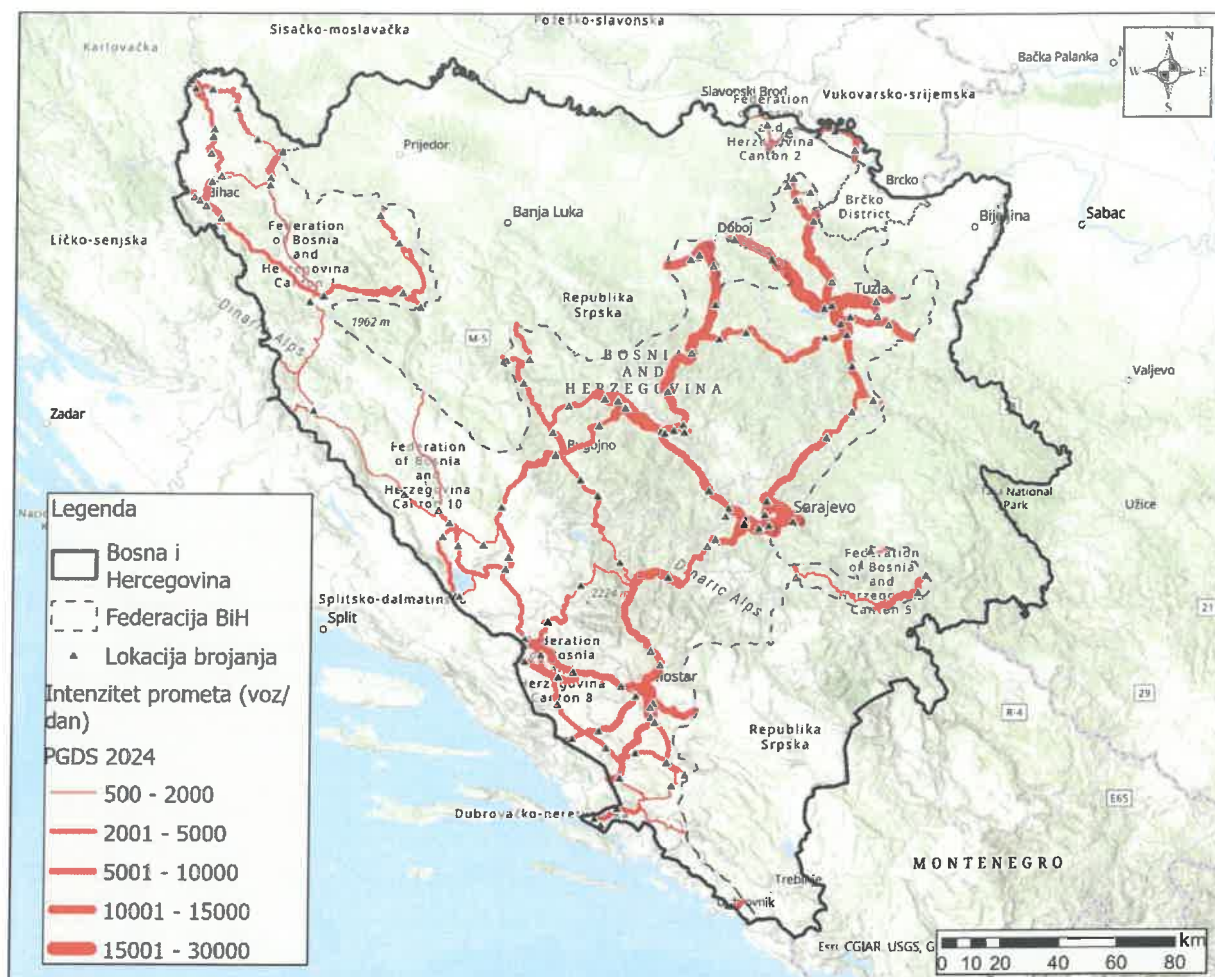
Prema zadnjoj publikaciji iz 2024. godine na magistralnim cestama FBiH na 58,1% dionica PGDS (prosječni godišnji dnevni promet) je manji od 6.000 voz/dan, na 33,8% dionica PGDS se nalazi u granicama između 6.000 i 15.000 voz/dan, dok na oko 8,1% dionica prometno opterećenje iznosi preko 15.000 voz/dan.

Grafik 1: Procentualno učešće dionica prema broju vozila PGDS 2024

R. br.	Oznaka Ceste	Naziv dionice	Oznaka brojač. mjesta	Naziv brojačkog mjesta	PGDS (voz/dan)
1	M 18	Stup - Trnovo	583	Stup	24.866
2	M 4	Šićki Brod 1 - Simin Han 1	562(A+B)	Tuzla zapad (AB)	24.825
3	M 5	Nević Polje - Kaonik	561	D. Putićevo	20.175
4	M 17	Gnojnice - Buna	530	Ortiješ	19.652
5	M 17	Blažuj - Tarčin	572	Binježevo	19.425
6	M 5	Turbe - Nević Polje	554	Travnik	16.929
7	M 17	Stup - Blažuj	558	Rimski Most	16.781
8	M 18	Semizovac - Sarajevo - Malta	578	Semizovac (Toyota serv.)	16.674
9	M 4	Teslić (Barići) - Karuše	549	Kraševo	16.396
10	M 18	Šićki Brod 3 - Živinice 1	556	Živinice	16.286
11	M 4	Donja Orahovica - Šićki Brod 1	565	Lukavac	16.062
12	M 4	Teslić (Barići) - Karuše	560	Tešanjka	14.928
13	M 17	Nemila - Lašva 0	557	Donja Vraca	14.894
14	M 17	Jošanica - Stup	598	Rajlovac (Hifa Reljevo)	14.340
15	M 5	Nević Polje - Kaonik	903	Ahmići	14.064
16	M 17	Potoci - Mostar (centar)	573	Potoci	13.868
17	M 5	Gromiljak - Blažuj	523	Gladno Polje	13.694
18	M 5	Gromiljak - Blažuj	665	Kiseljak	13.691
19	M 17	Žepče 11 - Nemila	548	D. Golubinja	13.528
20	M 4.2	Skokovi - Srbaljani	587	Cazin-Čoralići	13.289
21	M 17	Karuše - Žepče 11	525	Maglaj-Lješnica	13.215
22	M 18	Živinice 1 - Vitalj	532	Živinice 1-jug	12.828
23	M 17	Konjic - Jablanica 1	515	Čelebići	12.525
24	M 17	Karuše - Žepče 11	526	Šije (Karuše)	12.459
25	M 4	Simin Han 1 - Donje Caparde	535	Kalesija	12.380
26	M 4	Doboj - Donja Orahovica- Šićki Brod 1	621	Orahovica D.	12.376
27	M 5	Kaonik - Lašva	555	Lašva	11.393
28	M 4	Doboj - Donja Orahovica	566	Klokotnica	11.330
29	M 5	Turbe - Nević Polje	905	Lovrići	11.215
30	M 16.4	Bugojno - Nević Polje	544	Nević Polje	10.973
31	M 5	A.Šaćirbeg-Korija-Ljubogošta	567	Bistrik	10.913
32	M 1.8	Pelagićevo - Srebrenik	553	Ormanica	10.722
33	M 1.8	Srebrenik - Šićki Brod 3	531	Previle	10.654
34	M 4.2	Granica HR (Karlovac) - Skokovi	586	Polje-V.Kladuša	10.310

Tabela 2: Dionice u 2024. godini sa PGDS-om većim od 10.000 voz/dan

Slika 3: Intenzitet prometa na mreži magistralnih cesta FBiH 2024. godine

Stanje kolovoza magistralnih cesta Federacije BiH

Ulazni parametri za ocjenu stanja kolovoza

Osnovne ulazne informacije za postupak analize stanja mreže temelje se na informacijama prikupljenim tokom mjerenja stanja kolovoza i iz zbirke podataka o karakteristikama konstrukcije kolovoza.

Mjerenje stanja kolovoza se ogleda u više parametara. Osnovni tehnički parametar za prikaz stanja kolovoza je podužna ravnost iskazana kroz International Roughness Index (IRI) u m/km, kako je opisano u EN 13036-5 (2019). Podužna ravnost je devijacija podužnog profila od ravne referentne linije u rasponu valnih duljina od 0,5 do 50m. Referentna linija je sječište ravnosti profila i horizontalne ravni. Osnova za mjerenje i procjenu podužne ravnosti u obliku IRI-a je izmjereni podužni profil u desnom i lijevom kolotragu. JP Ceste FBiH godišnje vrši prikupljanje podataka i mjerenje koristeći RSP vozilo.

U sljedećoj Tabeli 3 prikazana je kategorija stanja kolovoza prema indeksu IRI od 0 do 5. Klasifikacija i skala za ocjenu podužne ravnosti izražena kroz IRI na homogenoj dionici od 100 m prema COST 354¹

¹ COST 354 (2008): Litzka, J., Leben, B., La Torre, F., Weninger-Vycudil, A., de Lurdes Antunes, M., Kokot, D., Mladenović, G., Brittain, S., Viner, H. The Way Forward for Pavement Performance Indicators Across Europe, COST Action 354 Performance Indicators for Road Pavements Final Report, FSV – Austrian Transportation Research Association, Karlsgasse 5, 1040 Vienna, Austria

	[0-1) vrlo dobro	[1-2) dobro	[2-3) zadovoljavajuće	[3-4) loše	[4-5] vrlo loše
	IRI u [m/km] 100m dionica				
Sve kategorije saobraćaja	<1.2	[1.2-2.5)	[2.5-3.7)	[3.7-4.9)	≥4.9

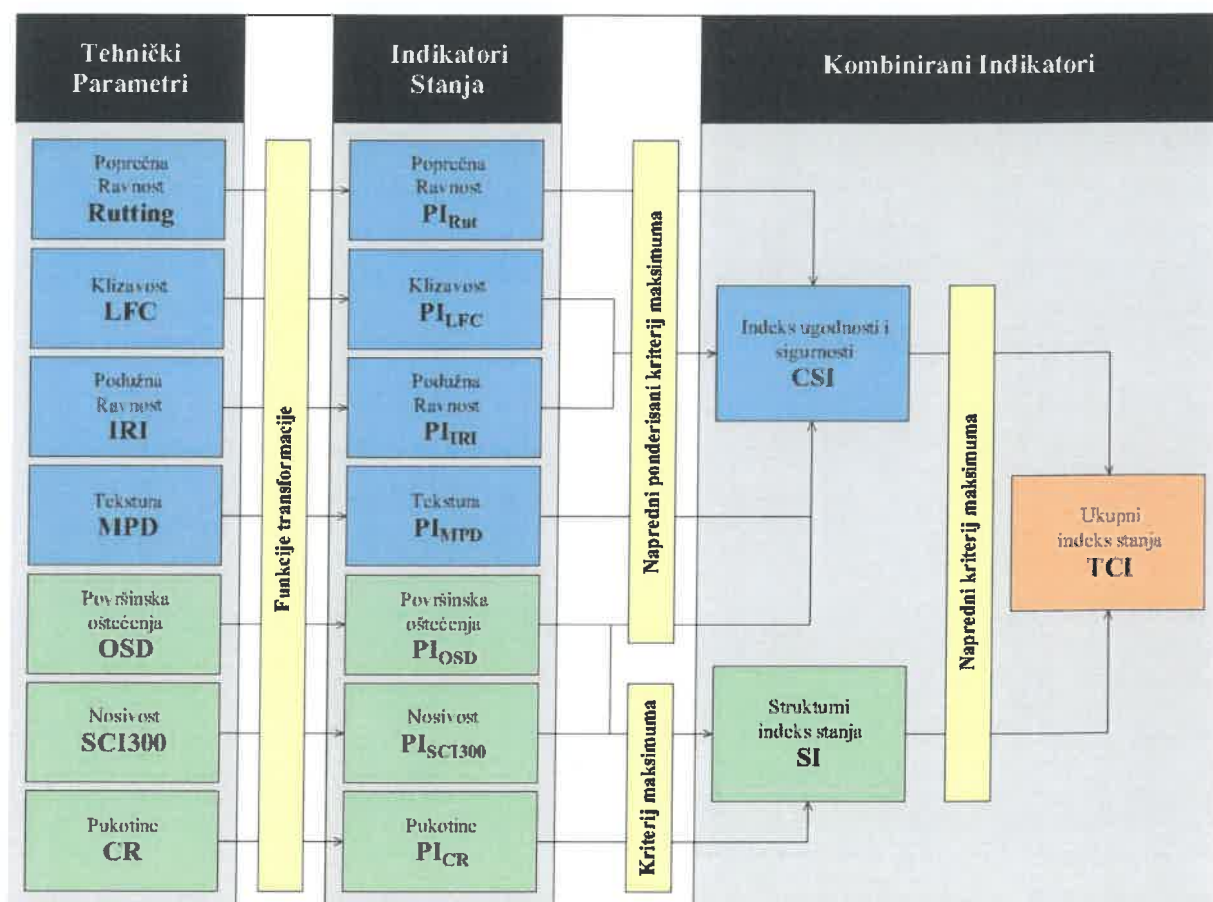
Tabela 3: Klasifikacija stanja prema IRI indeksu prema COST 354

Analiza stanja kolovoza se vrši na nivou kompletne mreže magistralnih cesta. U sljedećoj tabeli dato je ukupno stanje kolovoza na magistralnim cestama u Federaciji Bosne i Hercegovine na odsječcima od 100 m. Iz tabele je vidljivo da je oko 42% magistralnih cesta u veoma dobrom i dobrom stanju, oko 47% mreže u zadovoljavajućem, dok je 10.38% mreže u lošem i vrlo lošem stanju.

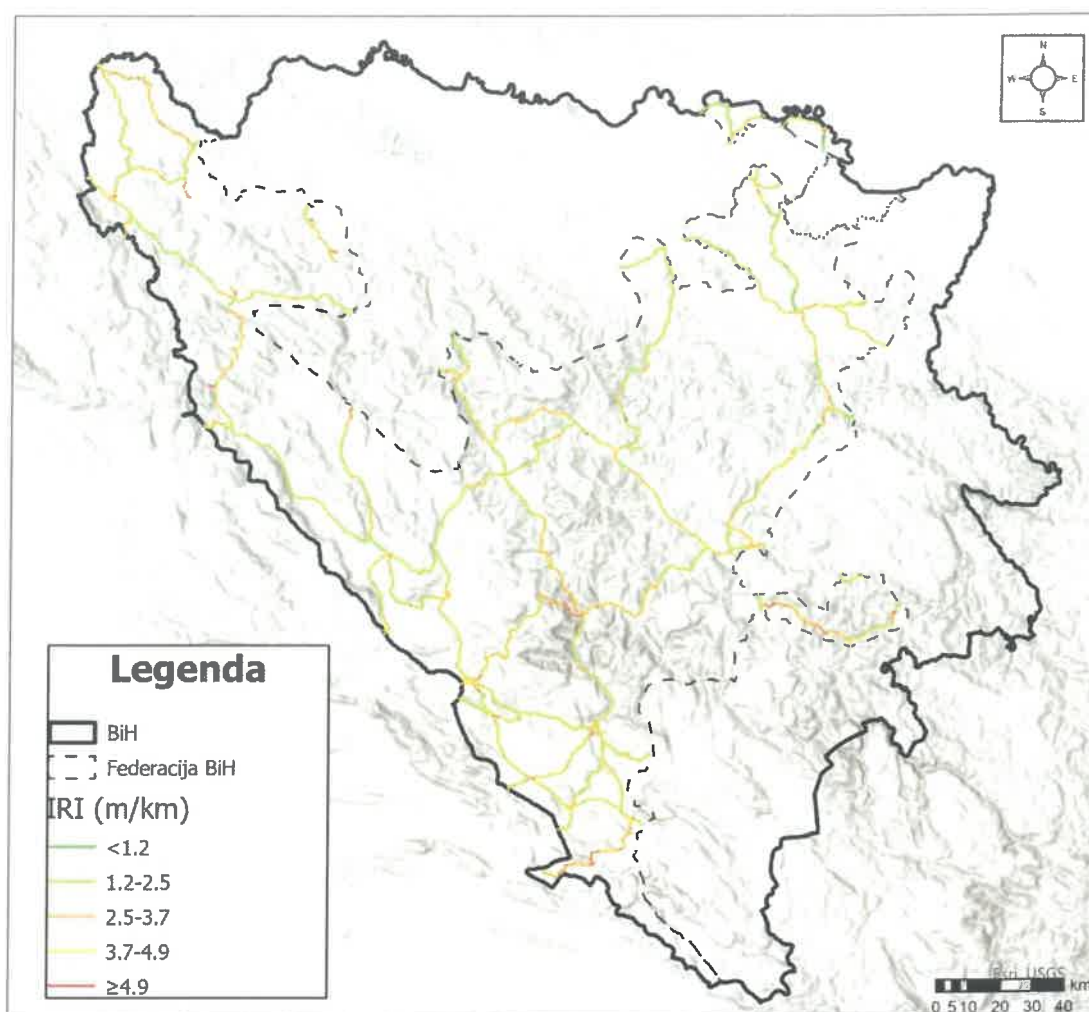
Stanje	Veoma dobro	Dobro	Zadovoljavajuće	Loše	Veoma loše
	< 1.2	1.2 - 2.5	2.5 - 3.7	3.7 - 4.9	> 4.9
Ukupno [km]	109,643	919,654	1.124,097	162,928	86,455
Procenat [%]	4,56%	38,27%	46,78%	6,78%	3,60%

Tabela 4: Stanje kolovoza u Federaciji BiH dato u km i %

Za procjenu stanja kolovoznih konstrukcija koristi se sljedeći Algoritam:

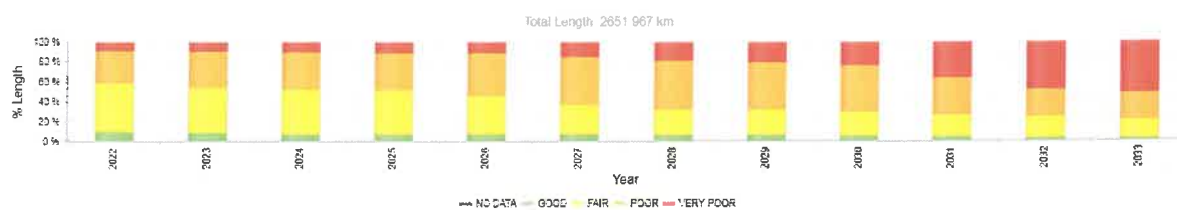
Slika 4: Algoritam za procjenu stanja kolovoznih konstrukcija

Slika 5: Trenutno stanje kolovoa prema IRI indeksu

Rezultati analize i predikcija za narednih 10 godina

Razmatrajući scenarij bez investicionog ulaganja u periodu od 10 godina („Do Nothing”) prema indeksima stanja i krivim propadanja za svaku dionicu pojedinačno, procijenjeno je da će stanje kolovoza biti u lošem i veoma lošem stanju (oko 30% mreže u lošem i oko 50% u veoma lošem stanju).

Grafik 2: Procijenjeno stanje kolovoza u periodu od 10 godina bez investicionog ulaganja

Za potrebe zadržavanja stanja kolovoza i kolovozne konstrukcije u 10 godišnjim ciklusima potrebno je ulagati cca 25 mil KM godišnje u kolovoze, te cca 26 mil KM u objekte (mostovi i tuneli).

Grafik 3: Procijenjeno stanje kolovoza u periodu od 10 godina sa ograničenim ulaganjima (cca 25 mil KM)

A PLAN PRILIVA SREDSTAVA - JAVNI PRIHODI

(000 KM)					
Red. br.	Naziv	Vrsta naknade	Plan 2025.	Plan 2026.	Plan 2027.
1	2	3	4	5	6
1.	Naknade		126.587	134.341	140.934
1.1	Nafte i naftnih derivata	717131 717114	87.387	94.061	99.684
1.2	Registracije/putarine pravna i fizička lica	722531 722532	30.050	30.550	31.200
1.3	Služba „Pomoć informacije na cestama“	722535	6.150	6.200	6.250
1.4	Korištenje zemljišta uz cestovni pojas Postavljanje reklamnih panoa uz cestovni pojas Vanredan prijevoz u zemlji i inostranstvu Naknade za prekomjernu upotrebu cesta (vage)	722538 722539 722536 722534 722537	3.000	3.530	3.800
2.	Ostale naknade po posebnim propisima	722565	180	203	215
3.	Ostali prihodi		500	500	500
I	UKUPNO		127.267	135.044	141.649

Zakonom o cestama FBiH, finansijska sredstva za održavanje, zaštitu, obnovu, rekonstrukciju i gradnju magistralnih cesta osiguravaju se iz sljedećih izvora:

Javni prihod:

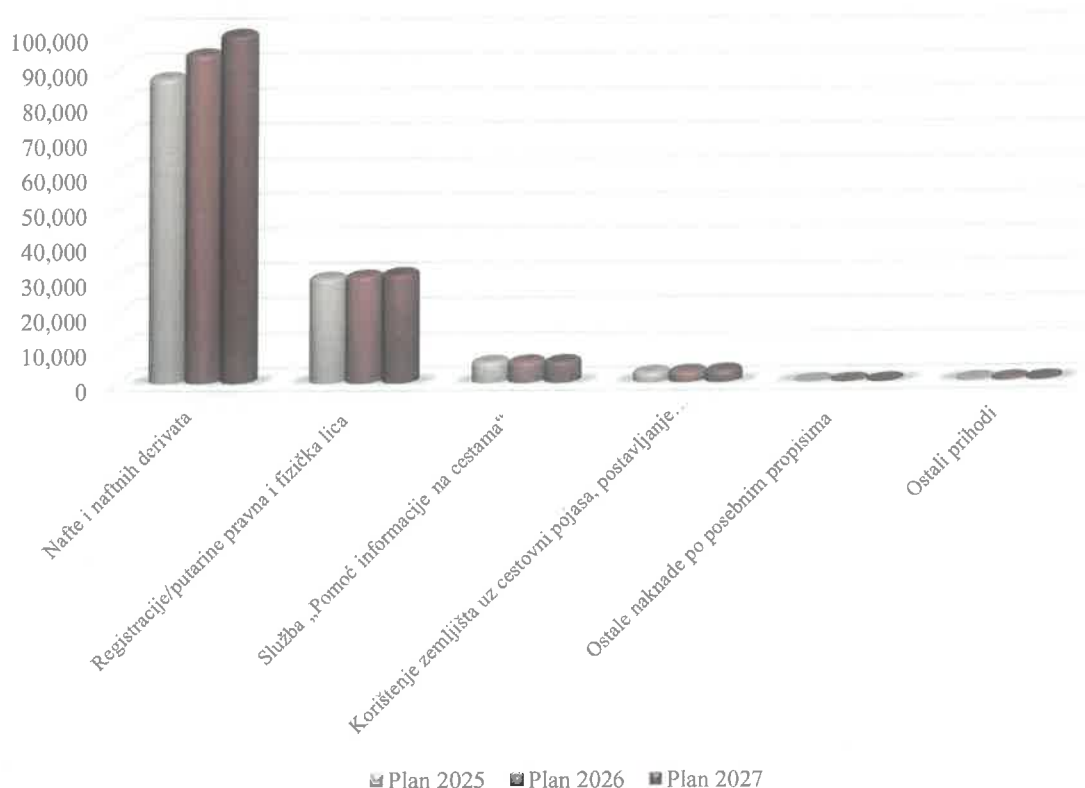
- naknadama iz nafte i naftnih derivata,
- godišnjim naknadama za upotrebu cesta koje se plaćaju pri registraciji za motorna i priključna vozila,
- posebne naknade za „Službu pomoć i informacije“
- naknade za ceste što se plaćaju za vanrednu upotrebu javnih cesta (vanredni prevoz)
- naknade za ceste za prekomjernu upotrebu javnih cesta zbog opterećenja i učestalosti vozila,
- naknade za korištenje cestovnog zemljišta ili od reklamnih znakova (panoi)
- ostale naknade po posebnim propisima

Kredit:

- sredstva međunarodnih organizacija

Donacije/grantovi:

- sredstva federalnog budžeta,
- sredstva federalnog budžeta prikupljena od naknada ostvarenih od pratećih djelatnosti (GSM licenca) i
- donacije drugih donatora.

Grafički prikaz visine planiranih javnih prihoda za period 2025.-2027.

JAVNI PRIHODI

Javni prihod ostvaren po osnovu naknada nafte i naftinih derivata, kao i prihod od naknada za putarinu pravnih i fizičkih lica u skladu sa Zakonom o cestama FBiH dijeli se u procentima na:

- 40% Ceste Federacije BiH;
- 35% kantonalne direkcije cesta i
- 25% općinskim organima.

Naknade

U narednom trogodišnjem periodu očekuje se da prihod od naknada ima rastući trend.

Raspodjelu naknada iz nafte i naftnih derivata izmedju Federacije, kantona i jedinica lokalne samouprave propisuje Zakon o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH. Na osnovu Pravilnika o izračunavanju koeficijenta doznačavanja sredstava entitetima i Distriktu Brčko, te Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH, propisana je raspodjela i pripadnost javnih prihoda. JP Ceste F BiH, zajedno sa kantonalnim direkcijama za puteve u F BiH, pripada iznos od 3,9 % u odnosu na visinu predviđenih sredstava od čega, na osnovu Zakona o cestama u F BiH, JP Ceste F BiH pripada 40%. Putarina kao vrsta indirektnog poreza, na osnovu Zakona o akcizama u Bosni i Hercegovini, plaća se na naftne derivate u iznosu od 0,15 KM/ litri za puteve, na Jedinstven račun Uprave za indirektno oporezivanje. Na osnovu Pravilnika o izračunavanju koeficijenta doznačavanja sredstava entitetima i

Distriktu Brčko, te Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH propisana je raspodjela i pripadnost javnih prihoda.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj: 91/2017.), putarina je povećana na 0,25 KM/l, od čega 0,05 KM/l za druge puteve, a namijenjena je za izgradnju autoputeva i izgradnju i rekonstrukciju drugih puteva. Upravni odbor Uprave za indirektno oporezivanje usvojio je Odluku o privremenoj raspodjeli prihoda, kojom je utvrđeno da od ukupnih prihoda od putarine za izgradnju autoputeva i izgradnju i rekonstrukciju drugih puteva 10% ostaje na podračunu kod Centralne banke BiH i služi za poravnanje prihoda po utvrđivanju konačne metodologije raspodjele, a preostalih 90% prihoda podijeljeno je između entiteta i Brčko Distrikta. U Federaciji BiH prihod se raspoređuje na osnovu Zakona o cestama FBiH, po kome JP Ceste FBiH pripada 40 % od dobijenih sredstava.

Uredbom o visini godišnje naknade za javne ceste koja se plaća pri registraciji motornih priključnih vozila V broj: 202/2015, regulirana je visina naknade za fizička i pravna lica. Ova vrsta prihoda je druga, koja učestvuje u ukupnom javnom prihodu JP Ceste FBiH.

„Služba Pomoć i informacije“ na cestama - Na osnovu člana 88.i 100. Zakona o cestama FBiH i Odluke Vlade Federacije BiH V broj: 45/11 („Službene novine FBiH“ br: 5/11.) definirana je ova vrsta naknade. Inače „Služba Pomoć i informacije“ predstavlja pružanje tehničke pomoći motorizovanim učesnicima u saobraćaju na javnim cestama, uklanjanje sa javnih cesta oštećenih vozila i vozila u kvaru, davanje informacija o stanju prohodnosti cesta i pružanje druge pomoći.

Naknade za korištenje zemljišta i reklamnih panoa uz cestovni pojas definirani su Uredbom o izmjeni i dopunama visine naknade za korištenje zemljišta uz javni pojas V broj: 956/2015, usvojenom od strane Vlade FBiH, kojom je reguliran način obračuna i visina naknade.

U skladu sa Zakonom o cestama u FBiH vozila na magistralnoj cesti moraju udovoljavati propisanim uslovima za pojedine vrste vozila u pogledu dimenzija, ukupne mase i osovinskog opterećenja. Naknadu za vanredni prevoz uplaćuje podnosilac zahtjeva u skladu sa izdatim odobrenjem od strane JP Cesta FBiH. Pravilnikom za utvrđivanje prekomjerne upotrebe javnih cesta reguliraju se mjerila za utvrđivanje prekomjerne upotrebe cesta, postupak za rekonstrukciju i prilagođavanje, mjerila za obračun naknade, način obračuna i naplate naknade za prekomjernu upotrebu javne ceste. Naknada od vanrednog prevoza regulirana je pored Zakona i Pravilnikom o utvrđivanju uslova za obavljanje vanrednog prevoza kojim se definira način i uslovi za obavljanje vanrednog prevoza, postupak izdavanja odborenja u unutrašnjem i međunarodnom saobraćaju, način nadzora osovinskog pritiska, ukupne dozvoljene mase i dimenzije vozila.

Ostale naknade po posebnim propisima obuhvataju: prihod od saglasnosti, tendera i kamata.

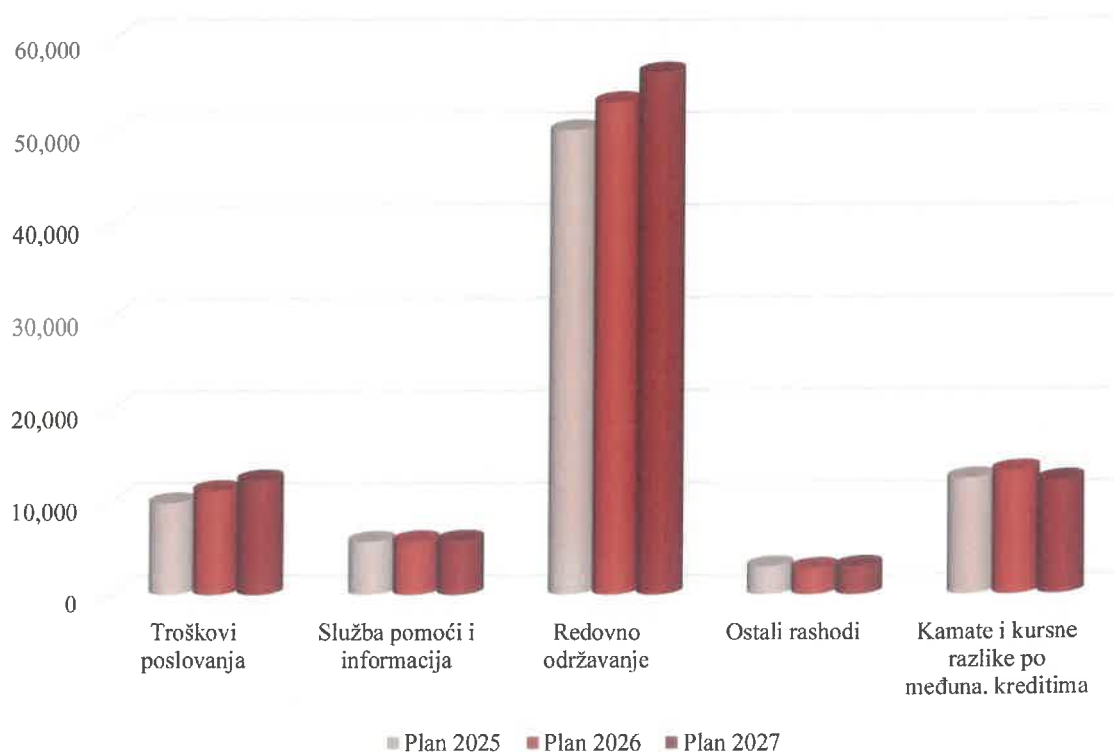
Ostali prihodi se odnose na prihode od naknade štete od osiguravajućih kuća, po osnovu oštećenja na magistralnim pravcima, ukidanja rezerviranja po osnovu sudskih sporova, kursnih razlika ili kamata na obaveze po međunarodnim kreditima i dr.

B JAVNI RASHODI

(000 KM)

Red. broj	Naziv	Plan 2025.	Plan 2026.	Plan 2027.
1	2	4	5	6
1.	Troškovi poslovanja	9.903	11.207	12.351
2.	Služba pomoći i informacija	5.719	5.766	5.819
3.	Redovno održavanje	50.215	53.228	56.422
4.	Ostali rashodi	3.010	2.800	3.000
5.	Kamate i kursne razlike po međuna. kreditima	12.500	13.300	12.200
	UKUPNO	81.347	86.301	89.792

Troškovi redovnog održavanja sa zimskom službom, službe pomoć informacije na cestama, poslovanja, ostali rashodi koji obuhvaćaju sredstva rizika i neplanirane rashode, rezervirana sredstva za sudske presude, konsultantske usluge i kamate po međunarodnim kreditima za programe „Rehabilitacija cesta u FBiH“ i „Modernizacija cesta u FBiH“, čine javne rashode.

Grafički prikaz visine planiranih rashoda za period 2025.-2027.

1. Troškovi poslovanja

(000 KM)

<i>Red. br.</i>	<i>Naziv</i>	<i>Plan 2025.</i>	<i>Plan 2026.</i>	<i>Plan 2027.</i>
1	2	3	4	5
1.1.	Troškovi zaposlenih	7.900	8.966	9.998
1.2.	Materijalni troškovi i usluge	2.003	2.241	2.353
	UKUPNO I+II	9.903	11.207	12.351

Troškovi zaposlenih i materijalni troškovi i usluge čine troškove poslovanja.

1.1. Troškovi zaposlenih

Troškovi zaposlenih obuhvaćaju bruto plaće zaposlenih i ostale naknade propisane zakonima i podzakonskim aktima preduzeća. Troškovi imaju rastući trend, zbog očekivanog povećanja troškova života u planiranom periodu i, prema potrebama, povećanja broja zaposlenih tj. prijema nove radne snage.

1.2. Materijalni troškovi i usluge

Materijalnim troškovima i uslugama za naredni trogodišnji period se podrazumijevaju: naknade za službena putovanja u zemlji i inostranstvu, troškove usluga održavanja i servisiranja stalnih sredstava, troškove leasinga motornih vozila, troškove registracije, troškove električne energije, grijanja, obezbjeđenja i čišćenja zgrade, troškove kancelarijskog i potrošnog materijala, bruto naknade članova i predsjednika Nadzornog odbora, naknade Odbora za reviziju, usluge osiguranja imovine i lica, usluge ljekarskih pregleda, naknade predstavnika Skupštine, troškove eksternog revizora, troškove ugovora djelu, privremenih i povremenih poslova, troškove sudskih taksi i druge troškove neophode za funkcioniranje JP Ceste FBiH.

2. Služba pomoći i informacija „SPI“

Naknada je regulirana članom 88. tačka 5. i članom 100. stav 3 Zakona o cestama Federacije BiH, kao i Odlukom o službi „Pomoć-informacije“ donesenom od strane Vlade Federacije BiH dana 20.01.2011. godine. Sredstva se prenose po osnovu ugovora na auto-moto klubove (BIHAMK i AMSuBIH).

(000 KM)

<i>Naziv</i>	<i>Plan 2025.</i>	<i>Plan 2026.</i>	<i>Plan 2027.</i>
Služba „Pomoć – informacije na cestama“	5.719	5.766	5.819
UKUPNO	5.719	5.766	5.819

3. Redovno održavanje

Održavanje cesta čini skup mjera i radnji koje se obavljaju tokom većeg dijela godine ili cijele godine na cestama, uključujući i objekte i instalacije sa svrhom održavanja prohodnosti, tehničke ispravnosti i sigurnosti prometa na cestama. Održavanje javnih cesta u FBiH definirano je Zakonom o cestama FBiH i Pravilnikom o održavanju javnih cesta.

U redovno održavanje cesta uključeni su radovi održavanja cesta i objekata u zimskim uslovima. Redovno održavanje cesta obuhvata slijedeće radove:

- Oправка kolovoza, trupa ceste, potpornih i obložnih zidova;
- Uklanjanje odronjenog materijala i čišćenje kolovoza i objekata za odvodnju;
- Održavanje bankina, bermi i kosina nasipa, usjeka i zasjeka;
- Održavanje objekata na cestama;
- Postavljanje, zamjena, opravka i uklanjanje prometne signalizacije i opreme ceste;
- Košenje trave i održavanje zelenih površina i zasada u cestovnom pojasu;
- Održavanje potrebne preglednosti i oznaka u cestovnom pojasu;
- Čišćenje snijega i leda sa kolovoza i posipanje kolovoza u cilju sprječavanja poledice;
- Ophodnja cesta, vođenje podataka o javnim cestama, te informisanje korisnika cesta i nadležnih organa o stanju prohodnosti cesta;
- Obavljanje i drugih poslova kojima se osigurava stalan, nesmetan i siguran promet na cestama.

Pored navedenog, u troškove redovnog održavanja spada i redovno održavanje brojača prometa, semafora, rasvjete tunela i raskrsnica, te troškovi utrošene električne energije.

Vrijednost radova redovnog održavanja u planskom periodu, utvrđena je u skladu sa raspoloživim sredstvima koja se izdvajaju za ceste uvažavajući prioritet izvođenja radova koji neposredno utiču na sigurnost prometa, a prije svega zatvaranju udarnih rupa, obnavljanju horizontalne i vertikalne prometne signalizacije i opreme ceste, te u zimskom periodu čišćenju snijega i posipanju kolovoza u cilju sprječavanja poledice i smanjenja klizavosti.

Ostali troškovi vezani za redovno održavanje čini redovno održavanje mostova, kojima se otklanjaju ili usporavaju uzroci koji dovode do propadanja konstrukcije mosta čime se odlaže sanacija odnosno produžava vijek trajanja konstrukcije. U okviru ugovora za redovno održavanja mostova vrše se redovni godišnji pregledi mostova u skladu sa Pravilnikom o održavanju javnih cesta.

Radovi redovnog održavanja mostova obuhvaćaju:

- Čišćenje
 - prometnih, pješačkih i ostalih elemenata gornjeg ustroja mosta
 - rigola, dilatacija, slivnika, ležajnih klupa
 - ostalih pristupačnih dijelova mosta
 - neposrednog prostora ispod i uz most
 - korita vodotoka od granja i ostalog materijala koji ugrožava most
- Popravak
 - oštećenja na kolovozu, pješačkim stazama i ostalim površinama
 - manja oštećenja ograde, odbojnika i ivičnjaka
 - manjih pojedinačnih oštećenja na betonskim, čeličnim, drvenim ili drugim dijelovima mosta
 - manjih početnih ili uznapredovanih oštećenja antikorozivne zaštite

- ostalih manjih oštećenja na pristupačnim dijelovima mosta
- prijelaza sa mosta na nasip
- kegle nasipa odnosno obloga kegle i krila
- manjih oštećenja korita vodotoka
- podlokanih mjesta stubova i upornjaka

U sklopu redovnog održavanja obuhvaćene su još slijedeće aktivnosti:

- Izrada noveliranih prometnih projekata magistralnih cesta,
- Troškovi električne energije za rasvjetu tunela, raskrsnica, mostova, semafora i brojača prometa,
- Održavanje elektropreme u tunelima, prilaznim zonama tunela, trafostanica, semafora i raskrsnica
- Glavni pregledi objekata (složenih)
- Sanacija postojećih i izgradnja novih svjetlosnih prometnih znakova kod škola
- Redovno održavanje brojača prometa
- Obilježavanje pješačkih prijelaza sa plastikom optičko-vibracionim trakama kod škola
- Osiguranje pružnih prelaza u USK (sufinansiranje)
- Tvornička kalibracija mjerača refleksije horizontalne i vertikalne signalizacije

Imajući u vidu geografske, klimatske i hidrološke uvjete održavanje cesta je specifično i otežano posebno u zimskom periodu. Održavanje magistralnih cesta na području FBiH se izvodi na osnovu četverogodišnjeg okvirnog sporazuma i pripadajućih ugovora. Obračun se vrši na osnovu mjerenja kvantiteta i kvaliteta izvedenih radova.

Dimenzioniranje zimske službe se vrši svake godine u okviru operativnog plana zimske službe JP Ceste FBiH. Obzirom da se zasniva na nepredvidivim vremenskim prilikama, najpouzdaniji podaci o potrebnim finansijskim sredstvima za zimsku službu dobijaju se na osnovu dugogodišnjeg praćenja i njihovom statističkom obradom.

U cilju što kvalitetnijeg i organizovanijeg načina održavanja magistralnih cesta u FBiH, JP Ceste FBiH, kao upravljač, su poduzele niz koraka na poboljšanju sistema i tehnika održavanja. U ovu svrhu uvedeno je više sistema za bolje praćenje i obračun radova održavanja, kao što su SUGOC i GPS praćenje vozila. SUGOC (SUstav GOspodarenja Cestama) je programski paket za upravljanje (gospodarenje cestama).

Sastoji se iz više modula:

- ROC (Redovno Održavanje Cesta) za naručitelja radova
- ROC (Redovno Održavanje Cesta) za izvođača radova
- BIP (Baza Infrastrukturnih Podataka)
- PAUK (SUGOC WebGIS Portal)
- VIDEOLOGGING (pregled video zapisa)
- Menadžerski portal

Sistem je uspostavljen u toku 2011. godine, unešeni podaci u bazu, te snimljeni i postavljeni georeferencirani video zapisi koji se redovno ažuriraju. Od 2013. godine, na osnovu istog, vrši se obračun izvedenih radova redovnog održavanja JP Ceste FBiH.

Slika 6: Početni zaslon SUGOC JPCFBiH aplikacije

3.1. Postojeća podjela mreže magistralnih cesta u Federaciji BiH na ugovorne grupe

Za potrebe održavanja magistralnih cesta Federacije BiH izvršena je podjela na LOT-ove po principima funkcionalnosti, lakšeg i boljeg održavanja. U narednoj tabeli date su dionice magistralnih cesta po LOT-ovima održavanja.

LOT	Mag. Cesta	Dužina [km]	Dionice magistralnih cesta
1. L=199,309 km	M-5	115,116	(gr.Hrvatske) Izačić - Bihać - Ključ - Velečevo (gr.ent)
	M-11	8,526	Ripač - Užlebić (gr.Hrvatske)
	M-14.2	26,337	Bosanski Petrovac - Drvar
	M-15	49,330	(gr.ent) - Sanski Most - Kamičak - Ključ
2. L=166,541 km	M-4.2	51,546	(gr.Hrvatske) Velika Kladuša - Cazin - Srbljani
	M-14	49,237	Bihać - Srbljani - Bosanska otoka - (Gr.entiteta)
	M-14.2	53,674	Bosanska Krupa - Krnjeuša - Bosanski Petrovac
		12,066	Cesta u izgadnji Čavkići - Spahići
3. L=292,684 km	M-1.8	40,849	(gr.ent) - Arizona (gr.distr) - (Gr.distr.) - Srebrenik - Šićki Brod
	M-4	71,881	Donja Orahovica - Petlja Šićki - Tuzla - Kalesija - Memići (gr.ent)
	M-14.1	13,817	(gr.ent) - Gradačac - (gr.ent)
	M-18	86,227	(gr.ent.) Banj Brdo - Simin Han - Šićki Brod - Kladanj - Tunel Karaula - Olovo
	M-19.2	11,780	Vitalj - (gr.ent)
	M-1.9	19,846	Gradačac - Ormanica - Slatina
	M-17.1	45,507	Ribnica-Banovići-Živinice-Dubrave-Medaš, spoj na aerodrom Tuzla
4. L=140,991 km	M-4	38,694	(gra.ent) Jelah - Karuše - (gran.ent.) Stanić Rijeka - Gračanica - Donja Orahovica
	M-17	97,081	(gr.ent.) Karuše - Žepče - Zenica - Lašva - Bilješevo - Lašva - Kaonik
	M-5	5,217	Kaonik - Lašva
	M-17.1	42,04	Žepče-Zavidovići-Ribnica
5. L=132,782 km	M-5	81,923	(gr.ent.) Jezero- Jajce - Travnik - Nević Polje
	M-16	50,859	(gr.ent) crne Rijeka - Jajce i Donji Vakuf - Bugojno - tunel Koprivnica
6.	M-5	13,998	(gran.ent.) Prača - Hrenovica (gr.ent.)

L=95,191 km	M-18	5,934	(gr.ent.) Bogatići – Trnovo (gr.ent.)
	M-18.1	46,334	Ustikolina – Grebak - Trnovo
	M-20	28,925	(gr.ent.) Ustikolina – Goražde (gr.ent.)
7. L=136,988 km	M-6.1	26,209	Mostar – Gnojnice – Nevesinje (Gr.ent)
	M-16.2	30,147	Prozor - Jablanica
	M-17	72,481	Konjic – Jablanica – Mostar - Gnojnice
	M-17.4	6,432	Prolaz kroz Mostar
8. L=130,617 km	M-5	20,104	Kobiljača - Blažuj - Vijećnica - Korija - Gradska obilaznica - Jošanica - Stup
	M-17	56,302	Jošanica - Stup – Tarčin - Konjic
	M-18	54,211	Olovo – Semizovac - Koševsko brdo – Stup - Dobrinja (gran.ent)
9. L=69,762 km	M-1.8	7,992	(gr.Hrvatske) – Orašje – Lončari (gr.ent)
	M-14.1	28,670	(gr.ent) – Svilaj – Odžak - (gr.ent), pristupna cesta za autocestu
	M-14.2	31,85	Odžak - gr.entiteta i gr. Ent. - Orašje
	M-14.1	1,25	Obilaznica Odžaka
10. L=139,078 km	M-5	58,196	Nević Polje – Kaonik – Busovača – Kiseljak - Zelena Meraja
	M-16.2	39,600	Bugojno - Gornji Vakuf - Prozor
	M-16.4	37,982	Bugojno - Novi Travnik - Nević Polje
	M-5	3,400	Han Ploča - Lepenica
11. L=365,769 km	M-6.1	158,647	(gr.Hrvatske) Kaldma - Bos.Grahovo – Livno – Kolo - Studena Vrla
	M-14.2	33,355	Drvar-Resanovci - Bosansko Grahovo - Strmica (gr.Hrvatske)
	M-15	96,809	(gr.ent) – Glamoč - Priluka – Livno - Kolo
		2,900	Obilaznica Livno
	M-16	56,778	Tunel K. Vrata - Kupres- Šujica – Livno – Kamensko - (gr.Hrvatske)
	M-16.3	3,210	Renjići - Prisika (gr.Hrvatske)
	M-16.5	14,070	Karlov Han - Kazaginac
12. L=367,915 km	M-2	9,228	Gr.Hrvatske – Neum - gr.Hrvatske
	M-6	86,172	Gr.Hrvatske – Grude – Ljubuški – Čapljina – Stolac - gr.ent.
	M-6.1	69,174	Studena vrla – Posušje - Široki brijeg – Mostar, južna obilaznica Mostara
	M-15	3,106	Posušje – Kutleše - Gr.Hrvatske
	M-17	38,562	Gnojnice-Čapljina-Doljani (gr.Hrvatske)
	M-17.3	67,9	Buna-Masline - Stolac-Hutovo – Neum
	M-20	8,52	Gr.Hrvatske – Duži - gr.entit.
	M-17.4	42,00	Mostar – Ljubuški - Crveni Grm
	M-17.6	43,2	Dračevo-Hutovo-Ravno
13. L=100,775 km	M-17.5	100,775	Jablanica – Blidinje – Posušje – Grude - Privalj
14. L=57,00 km	M-4.3	57,00	Velika Kladuša – Bužim - Bosanska Otoka
UKUPNO		2.425,133	

Dužina magistralnih cesta u F BiH je 2.456,021 km. JP Ceste FBiH trenutno održava 2.425,133 km magistralnih cesta podijeljenih u 14 LOT-ova na području F BiH. Ostali dio u dužini 30,888 km, održavaju lokalne zajednice na osnovu potpisanih sporazuma o održavanju magistralnih cesta koje prolaze kroz gradove. Dužina magistralnih cesta u F BiH u zadnjih 5 godina je nekoliko puta bila izmjenjena, a sve u skladu sa odlukama Vlade F BiH koja je u nekoliko navrata izvršila prekategoriizaciju određenih dionica regionalnih cesta u magistralne ceste. I u narednom periodu se mogu očekivati određene izmjene po pitanju ukupne dužine magistralnih cesta, kao i ukupne dužine magistralnih cesta kojima će upravljati JP Ceste FBiH iz razloga očekivanih prekategoriizacija regionalnih cesta u magistralne, izgradnje novih magistralnih cesta i sl.

Slika 7: Održavanje magistralnih cesta FBiH po LOT-ovima

3.2. Naredni koraci i mjere za poboljšanje

Razvoj tehnologije i usklađivanje sistema sa direktivama EU nalaže upravljačima usvajanje novih načina praćenja i obračuna radova redovnog održavanja.

Razvoj sistema mora pratiti i razvoj infrastrukture. Ovo se posebno odnosi na upravljanje tunelima po DIREKTIVI 2004/54/EC o minimalnim uvjetima sigurnosti za tunele, izgradnja i opremanje punktova zimske službe i kontrolnog/upravljačkog centra.

Nove tehnologije omogućavaju praćenje efektivnog rada u održavanju (posebno zimskoj službi), što uz reorganizaciju i usklađivanje sistema omogućava lakši i efikasniji obračun radova.

Pregled ulaganja u redovno održavanje magistralnih cesta

(000 KM)

<i>Red br.</i>	<i>Naziv</i>	<i>Plan 2025.</i>	<i>Plan 2026.</i>	<i>Plan 2027.</i>
1.	Redovno održavanje cesta i zimska služba	46.960	49.715	52.700
2.	Ostali troškovi vezani za redovno održavanje	3.255	3.513	3.722
	U K U P N O	50.215	53.228	56.422

Planirano je povećanje troškova za redovno održavanje u periodu 2025. do 2027. godine zbog Odluka Vlade FBiH o pre kategorizaciji regionalnih cesta u magistralne i preuzimanja od strane JP Cesta FBiH nadležnosti nad upravljanjem pre kategoriziranih cesta, te zbog povećanja cijena usluga redovnog održavanja.

Ostali troškovi vezani za redovno održavanje zavise od niza faktora, a prvenstveno o primjeni pre kategorizacije cesta u FBiH, zatim povećanja troškova vezanih za redovno održavanje, kao što su: povećan broj održavanja mostova, povećanje troškova električne energije za rasvjetu tunela, raskrsnica, mostova, semafora, brojača prometa i meteo stanica, održavanje i nadzor elektro opreme i druge aktivnosti vezane za redovno održavanje.

4. Ostali rashodi

(000 KM)

<i>Red. br.</i>	<i>Naziv</i>	<i>Plan 2025.</i>	<i>Plan 2026.</i>	<i>Plan 2027.</i>
1.	Ostali rashodi	3.010	2.800	3.000
	U K U P N O	3.010	2.800	3.000

Ostali rashodi odnose se na: rezervirana sredstva za rizike i neplanirane rashode, rezervirana sredstva za sudske presude, a tiču se naknada štete zbog prometnih nezgoda na cestama, te konsultantske usluge kojima su obuhvaćene izrade studija.

5. Kamate i kursne razlike

(000 KM)

<i>Naziv</i>	<i>Plan 2025.</i>	<i>Plan 2026.</i>	<i>Plan 2027.</i>
Kamate, kursne razlike i provizije po međunarodnim kreditima za Program „Rehabilitacija cesta u FBiH“ i „Modernizacija cesta FBiH“	12.500	13.300	12.200
U K U P N O	12.500	13.300	12.200

U skladu sa MRS 23 kapitaliziranje troškova posudbe prestaje u momentu fizičke izgradnje, odnosno dovršetka svih bitnih aktivnosti potrebnih za pripremu date imovine za namjeravanu upotrebu. S toga pripadajuće kamate prispjele po okončanju projekata će teretiti rashode tekućeg perioda. Projekti u okviru programa „Rehabilitacija cesta u FBiH“ financirani su kreditnim sredstvima međunarodnih razvojnih banaka i to:

- Europska banka za obnovu i razvoj (EBRD) operativni broj kredita 37543 - 45,00 mil EUR,
- Europska investicijska banka (EIB) operativni broj kredita 23924 - 50,00 mil. EUR i
- Svjetska banka (WB) – IDA kredit operativni broj kredita 43710 – 8,18 mil. SDR.

Program „Rehabilitacija cesta u FBiH“ okončan je 2013. godine. U skladu sa Ugovorom o kreditu između Bosne i Hercegovine i EBRD i Sporazumom o podršci zajmu između BiH i EBRD, zaključenim 17.07.2007. godine, period otplate kredita je 12 godina, uključujući tri godine odgode otplate. Otplate je počela 2010. godine, a završena je 2022. godine. Ugovorom o kreditu između BiH i EIB definirano je povlačenje kredita u tranšama, te su za svaku tranšu definirani kamata i otplate u skladu sa ugovorom o kreditu. Otplate kredita je u 2032. godini. Otplate kredita WB je počela 2017. godine, a planirano je da kredit bude otplaćen u 2026. godini.

Prikaz rasporeda otplate kredita za Program „Rehabilitacija cesta u FBiH“:

banka	EIB	EBRD	WB-IDA	UKUPNO	UKUPNO
godina	000 EUR-a	000 EUR-a	000 EUR-a	EUR-a	000 KM
2025	3.791	-	988	4.779	9.347
2026	3.655	-	988	4.643	9.081
2027	3.320	-	-	3.320	6.493
UKUPNO	10.766	-	1.976	12.742	24.921

Vlada Federacije BiH je donijela Zaključak V broj 955/2024 od 20.06.2024. godine kojim je zadužila Federalno ministarstvo financija da javno oglasi prodaju nedospjelih potraživanja Dužnika po Ugovoru o financiranju između BiH i Europske investicijske banke (EIB) za projekat Sanacije puteva u Federaciji BiH broj 23.924 zaključen 26.03.2007. godine. Po tom osnovu je dana 28.11.2024. Vlada Federacije BiH koju je predstavljalo Federalno ministarstvo financija, potpisala ugovor o otkupu potraživanja sa Union Bankom d.d. Sarajevo (broj ugovora 01-03.1-10479/24), BBI d.d. Sarajevo (broj ugovora 01-03.1-10477/24), Uni Credit Bank d.d. Mostar (broj ugovora 01-03.1-10476/24) i JP Ceste Federacije BiH d.o.o. kojim je definirano da banke preuzimaju potraživanja od dužnika JP Ceste Federacije BiH d.o.o. i to:

- Union Banka d.d. Sarajevo – po osnovu tranše G u iznosu 3.300.000,00 EUR
- BBI d.d. Sarajevo – po osnovu tranši A, B, C i D u iznosu od 4.241.233,36 EUR
- UniCredit Bank d.d. Mostar po osnovu tranši E i F u iznosu od 8.560.000,00 EUR

Projekti u okviru Programa ”Modernizacija cesta u FBiH” financiraju se kreditnim sredstvima međunarodnih razvojnih banaka i to:

- Europska investicijska banka (EIB) 50,00 mil. EUR
- Svjetska banka-Međunarodna banka za obnovu i razvoj (IBRD) 58,00 mil. EUR, i
- Europska banka za obnovu i razvoj (EBRD) 65,00 mil. EUR,

Prikaz rasporeda otplate kredita za Program „Modernizacija cesta u FBiH“:

banka	EIB	EBRD	UKUPNO	UKUPNO
godina	000 EUR-a	000 EUR-a	EUR-a	000 KM
2025	2.200	5.571	7.771	15.153
2026	2.826	6.136	8.962	17.528
2027	2.826	6.136	8.962	17.528
UKUPNO	7.852	17.843	25.695	50.105

Otplata po kreditu Svjetske banke i Međunarodne banke za obnovu i razvoj počinje 2028. godine.

Financiranje troškova eksproprijacije, saglasnosti i dozvola, nadzora nad izvođenjem radova, PDV-a osiguravaju se iz Budžeta FBiH i/ili vlastitih sredstava JP Ceste FBiH.

Financijskim ugovorom između BIH i EIB zaključenim 23.02.2016 definirano je da se povlačenje kredita vrši u tranšama, a za svako povlačenje se utvrđuje amortizacioni plan sa otplatama i kamatama sa prvim i krajnjim datumom otplate u skladu sa odredbama financijskog ugovora. Rok otplate je 20 godina, a odgoda otplate do 5 godina uključena je u period otplate. Kredit je postao efektivan u 2017. godini ispunjenjem uvjeta za povlačenje tranše 1.

U skladu sa Ugovorom o kreditu između BiH i IBRD zaključenim 9.11.2016. godine period otplate kredita je 22 godine, a odgoda otplate od deset godina je uključena u period otplate. Kamatna stopa je 6 mjesečni EURIBOR + varijabilna marža koju utvrđuje banka u momentu isplate. Troškovi održavanja kredita (provizija na nepovučena sredstva kredita) obračunavaju se po stopi 0,25% godišnje, a plaćaju se po proglašenju efektivnosti kredita. Jednokratna provizija iznosi 0,25% na ukupni iznos kredita i i plaća se iz kredita nakon efektivnosti. Kredit je postao efektivan 04.10.2017 godine.

Krajnji rok raspolaganja sredstvima kredita Međunarodne banke za obnovu i razvoja (IBRD) bio je 30.09.2023. godine. U skladu sa Amandmanom br. 1 na Financijski ugovor između BiH i EIB krajnji rok raspolaganja sredstvima kredita EIB bio je do 23.02.2023. Dakle, 2023. godina je bila posljednja godina realizacije projekata iz Programa koje su samostalno i/ili zajednički i/ili financirale IBRD i EIB.

U skladu sa Ugovorom o kreditu između BiH i EBRD zaključenim 13.07.2016. godine kredit se sastoji od dvije tranše: tranša I 32,00 mil.EUR i tranša II 33,00 mil.EUR. Period otplate kredita je 15 godina, a odgoda otplate od tri godine je uključena u period otplate. Otplata se vrši u polugodišnjim anuitetima, a ista je započela 2019. godine i završava se 2031 godine. Troškovi održavanja kredita obračunavaju se po stopi 0,5% godišnje, a plaćaju se po proglašenju efektivnosti kredita. Jednokratna provizija iznosi 1% na ukupni iznos kredita i i plaća se iz kredita nakon efektivnosti. U 2024. godini se realiziran određen broj projekata koji se financiraju iz kreditnih sredstava Europske banke za obnovu i razvoj (EBRD). U narednom periodu su preostala još dva projekta da se okonča Program „Modernizacija cesta u Federaciji BiH“, a to su „Izgradnja tunela „Novi“ na južnoj obilaznici Mostara i „Bihać-Bos.Krupa, I faza Jablanska-Mali Lug dužine 3,5 km“, procijenjeno vrijeme za završetak radova je jedna godina, te bi isti trebao biti završen do krajnjeg datuma raspolaganja kreditom EBRD (30.09.2025).“

Raspoloživa kreditna sredstva EBRD, prema sadašnjem toku implementacije projekata, trebala bi biti dovoljna za završetak projekata. Kamatna stopa je EURIBOR + 1% marža.

AMORTIZACIJA

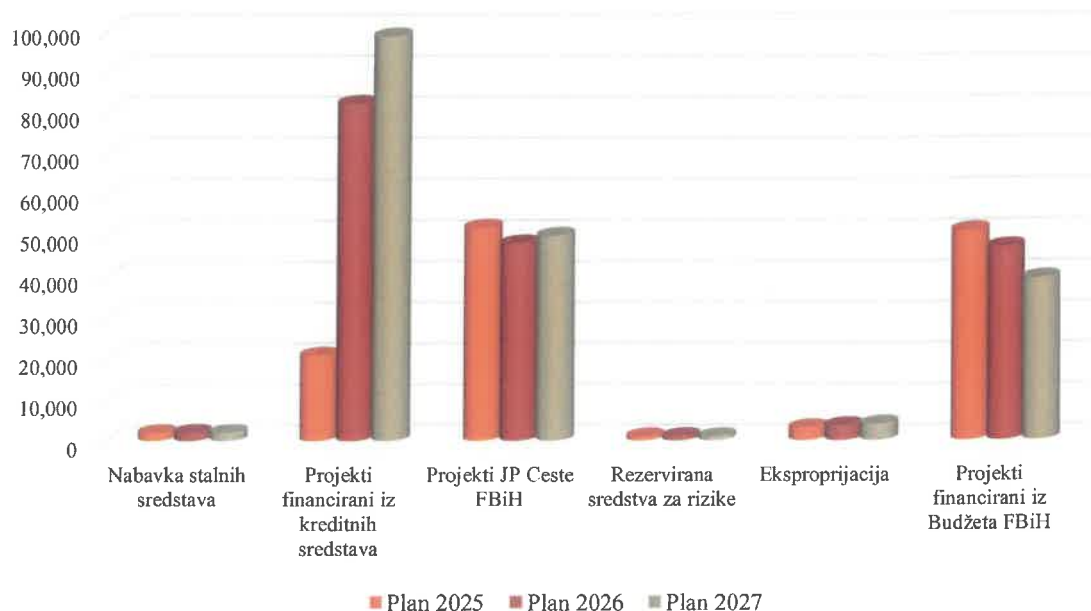
(000 KM)				
Red. br.	Naziv	Plan 2025.	Plan 2026.	Plan 2027.
1.	Amortizacija stalnih sredstava	2.000	1.500	1.500
II	UKUPNO	2.000	1.500	1.500

U skladu MRS 20 vrijednost nematerijalne i materijalne imovine, neophodne za obavljanje osnovne djelatnosti, se sistematski otpisuje tokom procijenjenog vijeka trajanja i sučeljava sa pripadajućim dijelom odloženih prihoda (izvora) do momenta otpisa. Amortizacija se obračunava linearnom metodom otpisa, tokom procijenjenog korisnog vijeka trajanja stalnih sredstava. Amortizacija se odnosi na nematerijalna stalna sredstva, opremu i transportna sredstva.

C INVESTICIJE

(000 KM)				
<i>Red br.</i>	<i>Naziv</i>	<i>Plan 2025.</i>	<i>Plan 2026.</i>	<i>Plan 2027.</i>
1	2	3	4	5
1.	Nabavka stalnih sredstava	1.910	2.000	2.000
2.	Projekti financirani iz kreditnih sredstava	20.942	82.180	98.570
	Program „Modernizacija cesta u FBiH“- kreditna sredstva	19.537	-	-
	Program „Modernizacija cesta u FBiH“- vlastita sredstva	1.005	-	-
	Investicioni program za izgradnju, rekonstrukciju i rehabilitaciju magistralnih cesta u FBiH – kreditna sredstva	-	82.180	98.570
	Investicioni program za izgradnju, rekonstrukciju i rehabilitaciju magistralnih cesta u FBiH – vlastita sredstva	400	-	-
3.	Projekti JP Ceste FBiH	52.043	48.210	50.075
4.	Rezervirana sredstva za rizike i neplanirane investicije	1.000	1.000	1.000
5.	Eksproprijacija i ostale aktivnosti vezane za eksproprijaciju	3.100	3.600	4.000
6.	Projekti financirani iz Budžeta FBiH	51.229	47.200	39.500
	UKUPNO	130.224	184.190	195.145

U trogodišnjem periodu JP Ceste FBiH najviše planira investirati 2027. godine u projekte financirane iz međunarodnih kreditnih sredstava vezanih za „Investicioni program za izgradnju, rekonstrukciju i rehabilitaciju magistralnih cesta u FBiH, dok su u 2025. godini i 2026. godini planirana manja sredstva za ulaganje, iz razloga što se planira da Program započne u toku 2026.. godine. Za projekte financirane iz Budžeta FBiH, Vlada FBiH svake godine donosi odluku, na prijedlog Federalnog ministarstva prometa i komunikacija, o projektima i visini sredstava koje bi trebale implementirati JP Ceste FBiH u okviru Programa „Kapitalni transferi javnim preduzećima-transfer za izgradnju autocesta, brzih cesta, magistralnih i drugih cesta“. JP Ceste FBiH iz vlastitih sredstava planira ulaganja u projekte rekonstrukcije i izgradnje, poboljšanje sigurnosti prometa, rasvjetu i semaforizaciju raskrsnica i tunela, eksproprijaciju i vanredno održavanje u okviru koga su sanacije i rekonstrukcije cestovnih objekata, sanacije oštećenih asfaltnih kolovoza, sanacije klizišta, odrona, slijeganja trupa puta, kosina i zasjeka, te hitne intervencije na sanaciji šteta na cestovnoj infrastrukturi uzrokovanih poplavama.

Grafički prikaz visine planiranih investicija za period 2025.-2027.

1. Nabavka stalnih sredstava

Naziv	(000 KM)		
	Plan 2025.	Plan 2026.	Plan 2027.
Nabavka stalnih sredstava	1.910	2.000	2.000
U K U P N O	1.910	2.000	2.000

U nabavku stalnih sredstava spadaju nabavke automatskih brojača prometa, opreme za poboljšanje funkcioniranja informatičkih sistema u JP Ceste FBiH, nove softverske programe kao i nadogradnju postojećih programa, ulaganja u poslovnu zgradu, automobile (obnavljanje voznog parka zbog starosti i troškova održavanja), vage, kao i druge nabavke neophodne za obavljanje djelatnosti.

2. Projekti financirani iz kreditnih sredstava

2.1. Program „Modernizacija cesta u FBiH“

Program “Modernizacija cesta u FBiH” (u daljem tekstu: Program), čija će implementacija u 2025. godini biti okončana, prva je faza modernizacije cestovnog sektora u FBiH. U cilju utvrđivanja prioriteta za ulaganja (rekonstrukciju i izgradnju) sačinjena je Studija modernizacije magistralnih cesta koja je predstavljala osnov za pripremu Programa modernizacije u FBiH. Program obuhvata više investicija male i srednje vrijednosti koje se mogu podijeliti u dvije grupe i to:

- **I grupa** izgradnja cestovnih dionica od strateškog značaja za FBiH/ BiH i izgradnja obilaznica oko gradova; i
- **II grupa** rekonstrukcije/sanacije postojećih cesta i kolovozne konstrukcije, korekcije osovine, izgradnja trećih traka za spora vozila, rehabilitacije/ rekonstrukcije mostova i tunela, rehabilitacije/ rekonstrukcije crnih tačaka i opasnih mjesta, sanacije šteta na cestovnoj infrastrukturi nakon poplava u maju 2014. i dr.

U narednom periodu su preostala još dva projekta da se okonča Program „Modernizacija cesta u Federaciji BiH“, a to su „Izgradnja tunela „Novi“ na južnoj obilaznici Mostara i „Bihać-Bos.Krupa, I faza Jablanska-Mali Lug dužine 3,5 km“, procijenjeno vrijeme za završetak radova je jedna godina, te bi isti trebao biti završen do krajnjeg datuma raspolaganja kreditom EBRD, odnosno do 30.09.2025. god.

U dole navedenoj tabeli je pregled planiranih ulaganja kreditnih sredstava za okončanje Programa Modernizacije cesta u FBiH.

<i>Naziv</i>	(000 KM)		
	<i>Plan 2025.</i>	<i>Plan 2026.</i>	<i>Plan 2027.</i>
Program Modernizacija cesta u FBiH (kreditna sredstva)	19.537	-	-
Kamate (vlastito učešće)	1.005	-	-
U K U P N O	20.542	-	-

U skladu sa odredbama člana 29. Zakona o porezu na dodanu vrijednost i instrukcijom Uprave za indirektno oporezivanje o uslovima i načinu povrata PDV-a po osnovu uvoza i isporuke dobara, za nabavke radova, usluga i roba za međunarodne projekte, može se ostvariti povrat PDV-a uz podnošenje propisane dokumentacije i dokaza o uplati PDV-a. Obzirom da se radi o povratnim sredstvima, plaćanje istih će se vršiti iz tekućeg priliva sredstava, a nadopunjavati povratom sredstava od Uprave za indirektno oporezivanje. Zbog vremenske neusklađenosti isplata za PDV i priliva sredstava po osnovu povrata PDV neophodno je određeni iznos sredstava planirati kao revolving sredstva za izmirenje obaveza po osnovu PDV.

Slika 8: Program „Modernizacija cesta u FBiH“

2.2. Investicioni program za izgradnju, rekonstrukciju i rehabilitaciju magistralnih cesta u FBiH

JP Ceste FBiH su pripremile prijedlog četverogodišnjeg „Investicionog programa za izgradnju, rekonstrukciju i rehabilitaciju magistralnih cesta u FBiH“ za koji je Vlada FBiH usvojila informaciju i donijela Zaključak V broj: 1523/23 od 20.10.2023., kojim je zadužila nadležno ministarstvo i JP Ceste FBiH da nastave aktivnosti i razgovore sa međunarodnim finansijskim institucijama, u cilju priprema za kreditno zaduženje Investicionog programa. Programom su predviđeni projekti podijeljeni u dvije grupe i to:

- Projekti rehabilitacije kolovoza magistralnih cesta (prema analizi iz dTIMS-a), i
- Projekti izgradnje i rekonstrukcije (nastavak izgradnje i završetak započetih projekata u Programu „Modernizacija cesta u FBiH“)

Opći cilj Programa je poboljšanje stanja magistralne cestovne infrastrukture u Federaciji BiH. Očekivani rezultati Programa su efikasniji i sigurniji prometni sustav kroz: smanjenje vremena putovanja,

povećanje sigurnosti za sve učesnike u prometu, smanjenje troškova održavanja i upravljanja, povećanje otpornosti cestovne infrastrukture na klimatske promjene, otklanjanje uskih grla oko gradova.

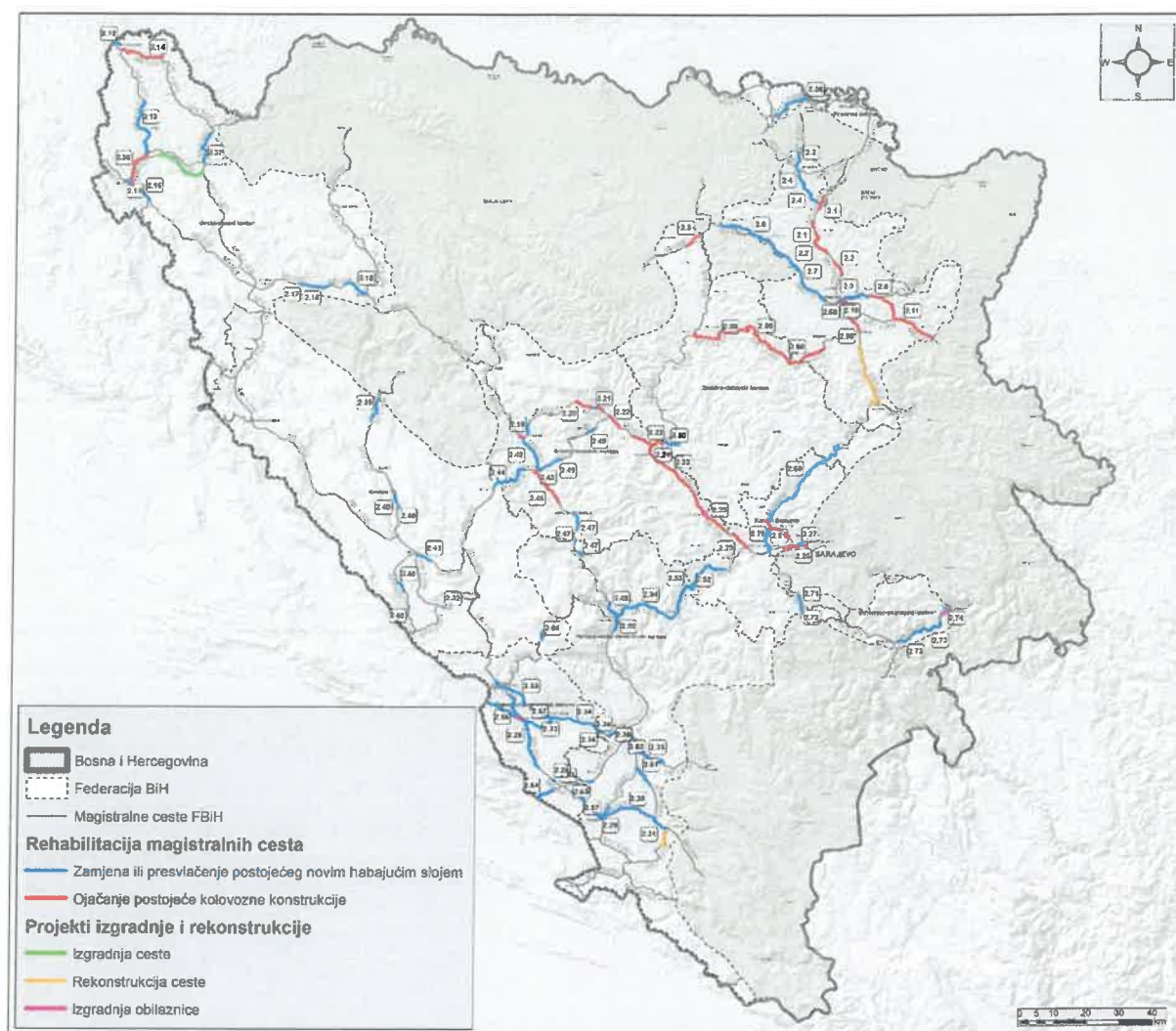
Federalno ministarstvo prometa i komunikacija je prema Federalnom ministarstvu financija uputilo Inicijativu za početak pregovora u svrhu osiguravanja sredstava za realizaciju Programa izgradnje, rekonstrukcije i rehabilitacije magistralnih cesta u Federaciji BiH broj 09-45-2708-4/24 jer je Povjerenstvo za pripremu Programa javnih investicija Federacije BiH pozitivno ocijenilo navedeni investicijski Program.

U toku su pripremne aktivnosti, u koordinaciji sa Federalnim ministarstvom prometa i komunikacija i Federalnim ministarstvom financija, neophodne za zaduživanje i dalji nastavak radnji prema međunarodnim finansijskim institucijama.

Planom poslovanja za 2025. godinu predviđena su vlastita sredstva u iznosu od 400.000 KM za projektiranja na projektima iz „Investicionog programa za izgradnju, rekonstrukciju i rehabilitaciju magistralnih cesta u FBiH“, te se očekuje mogućnost refundiranja tih sredstava nakon potpisivanja kreditnog sporazuma.

U 2026. godini je planiran početak radova na projektima izgradnje i rekonstrukcije u vrijednosti 11,50 mil. KM i rehabilitacije magistralnih cesta u vrijednosti 70,68 mil. KM, dok je prema planiranoj dinamici u 2027. godini planirano investiranje u ukupnom iznosu od 98.57 mil. KM, odnosno 40,43 mil. KM za projekte rekonstrukcije i izgradnje i 58,13 mil. KM za projekte rehabilitacije magistralnih cesta.

<i>Naziv</i>	<i>Plan 2025.</i>	<i>Plan 2026.</i>	<i>Plan 2027.</i>
Investicioni program za izgradnju, rekonstrukciju i rehabilitaciju magistralnih cesta u FBiH (kreditna sredstva)	-	82.180	98.570
Projektiranja i ostale priremne aktivnosti, kamate (vlastito učešće)	400		
U K U P N O	400	82.180	98.570

Slika 9: Dionice obuhvaćene Investicionim programom 2025. – 2029.

3. Projekti JP Ceste FBiH

3.1. Projekti rekonstrukcije i izgradnje

Najveći dio mreže magistralnih cesta izgrađen je do 1975. godine za potrebe tadašnjeg prometa i sa skromnim elementima (nedovoljna širina kolovoza i planuma ceste, veliki usponi, oštre krivine, nedovoljna debljina kolovozne konstrukcije, strme i nezaštićene kosine i dr.). Prema podacima o prosječnom godišnjem dnevnom saobraćaju, pojedine dionice magistralnih cesta su preopterećene. Uz to prisutan je stalni porast ukupnog broja registriranih vozila u BiH, a obzirom da nemamo izgrađenu mrežu autocesta i brzih cesta, većina prometa je usmjerena na magistralne ceste, što se odražava na brže propadanje kolovoza i smanjene sigurnosti prometa.

Nedovoljna širina kolovoza, veliki nagibi, oštri radijusi krivina, neplanska izgradnja objekata, te brojni drugi faktori doprinose niskoj razini prometne usluge i negativno utječe na sigurnost prometa.

Strateški ciljevi JP Ceste FBiH su povećanje sigurnosti prometa i podizanje razine usluge na magistralnim cestama u FBiH. Razvoj magistralne cestovne mreže treba stalno težiti ovim strateškim ciljevima, kao i stalnom smanjivanju negativnih utjecaja na okoliš, zdravlje i kvalitetu života

stanovništva koje živi u blizini magistralnih cesta. Osim navedenog razvoj magistralne mreže ima za cilj i kvalitetno međusobno povezivanje naselja i regija, te razvoj lokalnih zajednica.

U planskom periodu 2025-2027, pored nastavka aktivnosti na implementaciji projekata iz Programa modernizacije, neophodno je nastaviti i aktivnosti na projektima koji su obuhvaćeni Investicionim programom za izgradnju, rekonstrukciju i rehabilitaciju magistralnih cesta u F BiH (kreditna sredstva), i projektima započetim sredstvima Vlade FBiH i JP Ceste FBiH, kao što su priprema i kopmpletiranje investiciono-tehničke dokumentacije, pribavljanje suglasnosti i dozvola, rješavanje imovinsko-pravnih odnosa i sl. Takođe treba pripremati projektnu dokumentaciju za rekonstrukciju/sanaciju dionica novoproglašanih magistralnih cesta, čiji tehnički elementi nisu zadovoljavajući za magistralne ceste. Što se tiče radova rekonstrukcije i izgradnje, u planskom periodu će se nastaviti aktivnosti na započetim projektima i planirati prioritetne rekonstrukcije, u skladu sa mogućnostima i raspoloživim sredstvima. Za projekte veće investicijske vrijednosti neophodno je osigurati značajna finansijska sredstva, pa će se projekti kontinuirano kandidirati za druge izvore financiranja (Vlade FBiH, krediti i sl.).

(000 KM)			
Naziv	Plan 2025.	Plan 2026.	Plan 2027.
Projekti rekonstrukcije i izgradnje	4.190	3.991	4.132
UKUPNO	4.190	3.991	4.132

3.2 Rasvjeta i semaforizacija raskrsnica i tunela

Lokalne zajednice u Federaciji BiH sve više imaju potrebu za rekonstrukcije raskrsnica na magistralnim cestama u urbanim područjima. I studije "Crnih tačaka" dokazale su potrebu za rekonstrukcijom raskrsnica na križanjima sa magistralnim, regionalnim i lokalnim cestama, na kojima se na mjestu križanja dešavaju saobraćajne nezgode. Kao pozitivna rješenja na poboljšanju sigurnosti prometa na kritičnim raskrsnicama su se pokazale kružne raskrsnice. U pravilu, rekonstrukcije raskrsnica u kružne tokove prati i postavljanje rasvjete u zoni raskrsnica.

Također, trend preuzimanja semaforskih uređaja na magistralnim cestama, dodjela novih putnih pravaca nakon primjene odluke o kategorizaciji cesta, te naprijed navedene rekonstrukcije raskrsnica u kružne tokove uzrokovace povećanom potrebom za investiranjem i održavanjem i u ovom segmentu.

Na osnovu preporuke iz Studije energetske efikasnosti potrošnje u JP Ceste FBiH potrebno je nastaviti realizaciju projekata u cilju značajnog smanjenja potrošnje električne energije.

Za planirani period predviđena su minimalna sredstva u skladu sa mogućnostima i realnim potrebama.

(000 KM)			
Naziv	Plan 2025.	Plan 2026.	Plan 2027.
Rasvjeta i semaforizacija raskrsnica i tunela	1.646	1.720	1.780
UKUPNO	1.646	1.720	1.780

3.3 Poboljšanje sigurnosti prometa

Cestovna mreža u BiH spada među slabije razvijene u Europi, što je jasno vidljivo iz podataka o gustini cestovne mreže od 45 km/100 km², odnosno 5,7 km/1.000 stanovnika, koja je za 2,5 - 4 puta manja nego u zemljama zapadne Europe.

Prema podacima o prosječnom godišnjem dnevnom saobraćaju, dolazimo do zaključka da su pojedine dionice magistralnih cesta preopterećene. U prilog toj konstataciji ide i činjenica da je prisutan stalni porast ukupnog broja registriranih vozila u BiH, koji ne prati poboljšanje cestovne infrastrukture, što doprinosi lošem stanju sigurnosti u cestovnom saobraćaju u Bosni i Hercegovini.

Nedovoljna širina kolovoza, veliki nagibi, oštri radijusi krivina, neplanska izgradnja objekata, te brojni drugi faktori doprinose da su operativne brzine na cestama u Bosni i Hercegovini oko 50 km/h, kao i niskom nivou saobraćajne usluge, što za posljedicu ima veliki broj saobraćajnih nezgoda, a samim tim i povećanje troškova.

Magistralne ceste u FBiH tangiraju ili presijecaju veliki broj naseljenih mjesta. Zbog lijevih skretanja sa magistralne ceste i priključivanja lokalnih, regionalnih pa i magistralnih cesta, ugroženo je bezbjedno odvijanje prometa na magistralnim cestama. Iz navedenog razloga se javlja sve veća potreba za rekonstrukcijom raskrsnica za veća naseljena mjesta, industrijske zone, i sl. Zbog povećanja prometa na većini magistralnih cesta, javlja se i potreba za rekonstrukcijom križanja i sa regionalnim i magistralnim cestama.

Također, duž magistralnih cesta se proširuju naselja, grade se infrastrukturni objekti za naselja (škole, ambulate i sl.) čime se pojačava pješački promet uz magistralne ceste. Iz navedenog razloga, u cilju povećanja bezbjednosti svih učesnika u prometu, javlja se potreba za izgradnjom pješačkih staza uz magistralne ceste u gusto naseljenim područjima. Iz navedenog razloga se javlja i potreba za poboljšanjem i unaprijeđenjem horizontalne i vertikalne signalizacije (ugradnja vibro traka na kolovozu, ugradnja "treptaća" i sl.).

U okviru Programa „Modernizacije magistralnih cesta u FBiH” u 2019. izvršeno je snimanje po iRAP metodi 26 magistralnih cesta, kao i nedavno kategorisane magistralne ceste. Na osnovu snimljenih i analiziranih podataka, izrađeno je pet vrsta cestovnih mapa korištenjem iRAP metodologije za mapiranje rizika i prijedlog investicijskih planova za bezbjednije ceste, što omogućava efektivno planiranje i upravljanje pitanjima sigurnosti prometa na magistralnim cestama u FBiH.

<i>Naziv</i>	(000 KM)		
	<i>Plan 2025.</i>	<i>Plan 2026.</i>	<i>Plan 2027.</i>
Poboljšanje sigurnosti prometa	19.929	20.461	21.682
U K U P N O	19.929	20.461	20.461

3.4. Vanredno održavanje

<i>Red. br.</i>	<i>Naziv</i>	(000 KM)		
		<i>Plan 2025.</i>	<i>Plan 2026.</i>	<i>Plan 2027.</i>
3.4.1.	Sanacija i rekonstrukcija cestovnih objekata	10.691	11.904	12.335
3.4.2.	Sanacija oštećenih asfaltnih kolovoza	5.571	7.161	7.273
3.4.3.	Sanacija klizišta, odrona, sanacija slijeganja trupa puta, kosina i zasjeka	2.989	2.973	2.873
3.4.4.	Hitne intervencije na sanaciji šteta na cestovnoj infrastrukturi uzrokovanih poplavama	7.027	-	-
	U K U P N O	26.278	22.038	22.481

3.4.1. Sanacija i rekonstrukcija cestovnih objekata

Stanje cestovnih objekata (mostova i tunela) na magistralnim cestama FBiH se kontinuirano prati (redovni godišnji i glavni pregledi) i baza o objektima se dopunjava i ažurira, tako da je na svim objektima evidentirano stanje sa nedostacima i ocjenom oštećenja. U proteklom periodu kompletirana je baza podataka o cestovnim objektima na svim novoproglašenim dionicama magistralnih cesta.

Prema bazi podataka trenutno na mreži magistralnih cesta ima ukupno 581 most, ukupne dužine cca 24,03 km, koji su klasificirani u grupe u zavisnosti od stupnja oštećenja. Značajan je broj mostova na kojima su evidentirana manja ili veća oštećenja. Ova oštećenja zahtijevaju poduzimanje hitnih mjera sanacije, da bi se mostovi doveli u stanje zadovoljavajuće upotrebljivosti, spriječilo dalje propadanje mostova i povećala sigurnost prometa na mostovima. Stoga je neophodno kontinuirano izdvajati sredstva za pripremu tehničke dokumentacije i izvođenje radova sanacije/rekonstrukcije na temelju iste.

U proteklom periodu je kroz Program Modernizacije sanirano/rekonstruirano 20 mostova i izgrađeno 29 novih mostova, od kojih 4 još nisu u bazi podataka jer se nalaze na nedovršenim dionicama cesta, koje se ne koriste. U proteklom planskom periodu je vlastitim sredstvima JP Ceste FBiH, u potpunosti sanirano/rekonstruirano 12 mostova, izvršena sanacija/zamjena dilatacija na još 10 mostova i pripremana projektna dokumentacija za rekonstrukcije/sanacije mostova koji su prema bazi podataka prioritetni i koje treba sanirati/rekonstruirati u ovom planskom periodu. Tendencija je bila da se u proteklom planskom periodu saniraju/rekonstruišu svi mostovi koji su se po bazi podataka nalazili u I grupi oštećenja.

Projektna dokumentacija je blagovremeno pripremljena ali zbog stalnog rasta cijena i evidentnog nedostatka Izvođača u postupcima javne nabave često nema ponuda, pa se predviđene sanacije/rekonstrukcije mostova moraju prenositi iz godine u godinu, tako da se realizacija nije vršila u skladu sa planiranom dinamikom. Takođe veliki problem predstavljaju administrativne prepreke, pribavljanje suglasnosti i dozvola kod rekonstrukcija, koje traje više godina. Dodatni problem je što se broj mostova u I grupi oštećenja stalno povećava i zbog preuzimanja mostova na novoproglašenim dionicama magistralnih cesta od koji su neki u izuzetno lošem (katastrofalnom) stanju, zbog nedovoljnih (skoro nikakvih) ulaganja od strane Kantonalnih institucija koje su bile nadležne za upravljanje, održavanje, sanaciju i rekonstrukciju cesta/mostova do donošenja Odluke o pre kategorizaciji. Za sve takve mostove, nakon preuzimanja je planirana izrada projektne dokumentacije za sanacije/rekonstrukcije.

Kriterij za utvrđivanje prioriteta za sanaciju, rekonstrukciju i investiciono održavanje su: stanje mosta prema bazi podataka, stanje mosta prema redovitim godišnjim pregledima, ostvareni i planski PGDS na posmatranoj dionici, te uzimanje u obzir mogućih posljedica, zbog vremenskog odlaganja sanacije objekta.

Također se na temelju izvršenih redovnih godišnjih pregleda izvode potrebni radovi redovnog održavanja mostova i utvrđuju prioritete za investiciono održavanje. Redovnim održavanjem mostova se otklanjaju ili usporavaju uzroci koji dovode do propadanja konstrukcije mosta čime se odlaže sanacija odnosno produžava vijek trajanja konstrukcije.

Prema bazi podataka na mreži magistralnih cesta ima ukupno 61 tunel ukupne dužine cca 14,00 km, od kojih su 24 bez obloge, a značajan broj bez hidroizolacije, drenaže i podnožnog svoda. Na većem broju tunela primjetne su: brojne deformacije i oštećenja na vidljivim površinama obloge, deformisan kolovoz, procjeđivanje podzemnih voda i neriješena odvodnja.

Deformacije i oštećenja obloge su u vidu pukotina i prslina, a procjedna voda pojavljuje se na oblozi u vidu vlaženja, kapanja i curenja. Zbog nepostojanja hidroizolacije i navedenih manjkavosti prisutnih u

okviru sistema odvodnje, otjecanje procjednih voda je nekontrolirano, odnosno prometni uvjeti stvoreni postojećim okolnostima su nepovoljni u smislu sigurnog i neometanog odvijanja prometa. Navedena oštećenja zahtijevaju hitne sanacije u cilju sprečavanja daljeg propadanja konstrukcije, povećanja sigurnosti i podizanja nivoa usluge.

Kako bi se stanje značajnije popravilo neophodno je kontinuirano izdvajati sredstva za sanacije/rekonstrukcije tunela i pripremu investiciono-tehničke dokumentacije.

U okviru Programa Modernizacije je sanirano/rekonstruirano 7 tunela (Vranduk, Jasen, Ormanica, Čaklovići, Vinac, Crnaja i Skela), izgrađena su 2 nova tinea (Oštrovac i Žaba) i jedan je trenutno u izgradnji (tinea Novi). U proteklom planskom periodu je pripremana projektna dokumentacija za sanaciju tunela koji su prema bazi podataka prioritetni, i koje bi trebalo sanirati/rekonstruirati u ovom planskom periodu.

Kako bi se stanje tunela dovelo na zadovoljavajuću razinu neophodno je kontinuirano ulaganje u sanacije i rekonstrukcije, pa je u narednom periodu potrebno osigurati sredstva za sanacije/rekonstrukcije tunela koji su prema bazi podataka označeni kao prioritetni za intervencije. U skladu sa osiguranim/planiranim sredstvima, a prema gore navedenim kriterijima vršit će se odabir objekata za sanaciju i rekonstrukciju.

3.4.2. Sanacija oštećenih asfaltnih kolovoza

Program „Rehabilitacija cesta FBiH“, okončan je 2013. godine i istim je sanirano asfaltnih kolovoza u dužini cca 1.120 km. Međutim, magistralna mreža je znatno duža, a zbog ograničenosti budžeta na svim planiranim putnim pravcima nije bilo moguće izvršiti sanaciju kolovoza na cijelim dionicama. Također, prve dionice iz programa rehabilitacije magistralnih cesta sanirane su prije 17 godina, što ih već svrstava u prioritete za novi investicioni ciklus sanacije i minimalno zamjene habajućeg i zaštitnog sloja asfalta. Ovo se odnosi na magistralne ceste sa većim PGDS-om.

Stoga, JP Ceste FBiH, svake godine izdvoji određena sredstva za sanaciju asfaltnih kolovoza nakon izvršene analize kolovoza i stanja cesta na istim. Izdvojena sredstva stvarnim potrebama na terenu, pa je potrebno inicirati, putem resornog ministarstva kreditna sredstva ili sredstva iz drugih izvora, ako finansijski uvjeti budu dozvoljavali.

Sve dionice potrebno je održavati i sanirati kako bi se spriječilo njihovo daljnje propadanje, a ujedno povećati sigurnost i udobnost vožnje svih učesnika u prometu.

U prethodnom periodu je dio regionalnih cesta prekategoriisan u magistralne ceste, a prema "Studiji kategorizacije cesta Federacije BiH" iz 2016. godine, trebalo bi da prekategorizacija cesta prati finansijska sredstva JP Ceste FBiH, što nije urađeno (prekategorizirano je 420 km regionalne ceste bez elemenata magistralne ceste, a da nisu obezbjeđena dodatna sredstva). Za očekivati je, da će se dužina magistralnih cesta u narednom periodu povećati prekategorizacijom regionalnih cesta u magistralne.

3.4.3. Sanacija klizišta, odrona slijeganja kosina i zasjeka

Prema Zakonu o cestama Federacije BiH u radove vanrednog održavanja cesta spada i sanacija klizišta i odrona. JP Ceste FBiH svake godine, u skladu sa potrebama na terenu i raspoloživim sredstvima, dio finansijskih sredstava planira za sanaciju klizišta, odrona, kosina, zasjeka i usjeka, slijeganja trupa ceste po prioritetima. Veoma je teško odrediti prioritete za sanaciju, jer pojave klizišta, slijeganja trupa ceste, osuline sa škarpi kosina usjeka i zasjeka često se dešavaju iznenada, i ovakve pojave uglavnom zahtijevaju hitne mjere sanacije. Sanacija naprijed navedenih pojava prije svega zahtjeva izradu projektnu dokumentaciju, a kao podloga za izradu projektnu dokumentaciju služe geomehnička istraživanja i izrada elaborata (Misija G21). U posljednje vrijeme registrovane su manje sniježne padavine tokom zimskog perioda, a u toku proljetnog perioda dešavaju se značajne kišne padavine. Kao

posljedica navedenog, dešavaju se veći odroni, slijeganja i formiranje bujičnih potoka, što značajno utiče na stanje magistralnih cesta i sigurnost prometa.

JP Ceste FBiH svake godine osigura i sredstva za izradu projektne dokumentacije za iznenadne pojave klizišta, odrona, slijeganja trupa ceste i zaštite kosina. Navedena sredstva su neophodna jer se klizišta, odroni i slijeganja trupa ceste često pojavljuju iznenada, a vrlo često se pojavljuju nakon zimskog perioda kada dolazi do otapanja snijega, zatim kišnih perioda kada dolazi do zasićenja terena vodom, a česta pojava je klizišta na cestama usljed nabujalih vodotoka uz magistralne ceste za vrijeme učestalih kišnih perioda.

Putni pravci koji su ugroženi čestom pojavom klizišta i slijeganja trupa ceste su: M18 Granica entiteta - Ban Brdo - Simin Han – Tuzla – Kladanj - Sarajevo, ceste u Unsko - Sanskom kantonu, M 5 Jajce - Donji Vakuf - Travnik, M 16 Granica entiteta (Crna rijeka) - Jajce, M 16.2 Bugojno – Prozor - Jablanica, M16.4 Bugojno - Nević Polje, M17 Sarajevo – Konjic – Jablanica - Mostar, M19.2 granica entiteta - Vitalj.

Osim pojave klizišta, dešavaju se odroni zemljanog i kamenitog materijala na kolovoz, zbog čega je neophodno osigurati kosine iznad magistralnih cesta.

3.4.4. *Hitne intervencije na sanaciji šteta na cestovnoj infrastrukturi uzrokovanih poplavama*

Početkom oktobra 2024. godine, područje općina Jablanica, Kiseljak, Fojnica, Kreševo i grada Konjica zadesilo je veliko nevrijeme u vidu obilnih kišnih padavina, što je izazvalo velika oštećenja na mnogim infrastrukturnim, stambenim i poslovnim objektima i na žalost značajan je broj ljudskih žrtava. Zbog obilnih padavina došlo je do formiranja bujica na padinama iznad i ispod ceste na više lokacija na magistralnoj cesti M17 dionica 012 Konjic – Jablanica 1 i dionica 013 Jablanica 1 – Potoci, na magistralnoj cesti M16.2 dionica 003 Prozor – Jablanica 1, na magistralnoj cesti M17.5_001 Jablanica – Blidinje, te na magistralnoj cesti M5_014 Gromiljak – Blažuj.

Bujice su teško oštetile navedene dionice magistralnih cesta na više lokacija, a na nekim lokacijama su oštećenja takve prirode da je bujica odnijela kompletan trup magistralne ceste čime je onemogućeno odvijanje prometa. Posebno ističemo dionicu magistralne ceste M17_013 na lokaciji "Komadinovo vrelo" gdje je bujica odnijela trup magistralne ceste u dužini cca 80 metara, dubine cca 8 metara, dionicu ceste M17.5_001 gdje su bujice na dva lokaliteta odnijele kompletan trup magistralne ceste na dva lokaliteta u dužinama cca 250 m i cca 200 m, dubine 5-15 metara. Na određenim lokacijama na magistralnoj cesti bujice su nanijele ogromne količine nanosnog materijala sa okolnih padina (kameniti i muljeviti materijal), što je također onemogućilo odvijanje prometa.

Na više lokacija na navedenim dionicama magistralnih cesta, bujice su oštetile trup magistralne ceste na način da je došlo do ispiranja nasipa i gornjeg stroja kolovozne konstrukcije, ulegnuća kolovoza, oštećenja potpornih konstrukcija i sl. Na ovakvim mjestima je velika vjerovatnoća nastavka oštećenja trupa čime bi došlo do još većih oštećenja a i odvijanje prometa bi bilo značajno ugroženo. Ovakve lokacije su trenutno ograđene i obilježene vertikalnom signalizacijom koja upozorava na oštećenja na cesti i izmjeni režima odvijanja prometa.

Iz svih naprijed navedenih razloga, te potrebne hitne intervencije koja bi spriječila značajno veću štetu, u cilju što bržeg i sigurnijeg uspostavljanja prometa, u 2024. godini pokrenut je hitni pregovarački postupak za izradu projektne dokumentacije, te nakon toga i za radove na navedenim lokacijama.

4. Eksproprijacija i ostale aktivnosti vezane za eksproprijaciju

(000 KM)			
<i>Naziv</i>	<i>Plan 2025.</i>	<i>Plan 2026.</i>	<i>Plan 2027.</i>
Eksproprijacija i aktivnosti vezane za eksproprijaciju	3.100	3.600	4.000
UKUPNO	3.100	3.600	4.000

U pripremi je četverogodišnji „Investicioni program za izgradnju, rekonstrukciju i rehabilitaciju magistralnih cesta u FBiH“ u kojem su pored rehabilitacije kolovoza predviđeni i projekti izgradnje i rekonstrukcije (nastavak izgradnje i završetak započetih projekata u Programu „Modernizacija cesta u FBiH“) za koje je osnovni preduslov za početak radova okončanje postupka eksproprijacije, zaključno sa dobijanjem građevinske saglasnosti (dozvole) za izgradnju planiranih trasa. Zbog navedenog razloga JP Ceste FBiH su planirale sredstva za eksproprijaciju i ostale aktivnosti vezane za istu u naredne tri godine 10,70 mil.KM.

5. Projekti financirani iz sredstava Budžeta FBiH

Vlada Federacije BiH je 27.03.2025. godine donijela Odluku V broj 456/2025 o usvajanju Programa utroška dijela sredstava „Kapitalni transferi javnim preduzećima - za putnu infrastrukturu“ utvrdila projekte koji će se financirati putem ovog Programa, a to su:

1. Izgradnja južne obilaznice Mostara, pristupne ceste Varda - Rodoč i rekonstrukcija ceste Ilići - Mostar – 758.521 KM za namjenu financiranja eksproprijacije
2. Izgradnja dionice Šićki Brod - Đurđevik na trasi ceste Tuzla Sarajevo – 668.665 KM za namjenu financiranja eksproprijacije
3. Izgradnja XII transferzale, spoj od Stupske petlje do aerodroma Sarajevo – 1.423 KM za namjenu financiranja eksproprijacije

Odlukom V broj 458/2025 od 27.03.2025. godine Vlada Federacije BiH je kroz Program utroška sredstava „Kapitalni transferi javnim poduzećima – transfer za izgradnju autocesta, brzih cesta, magistralnih i drugih cesta“, utvrdila sljedeće projekte koji će se finansirati putem ovog Programa:

1. Izgradnja južne obilaznice Mostara, dionica Miljkovići-Rodoč, veza na M17 – 7.500.000 KM u svrhu financiranja eksproprijacije, projektiranja, građenja i nadzora
2. Izgradnja dionice Šićki Brod-Đurđevik na trasi ceste Tuzla Sarajevo – 10.000.000 KM u svrhu financiranja eksproprijacije, projektiranja, građenja i nadzora
3. Izgradnja XII transferzale, spoj od Stupske petlje do aerodroma Sarajevo – 5.000.000 KM u svrhu financiranja eksproprijacije, projektiranja, građenja i nadzora

Odlukom V broj 546/2025 od 27.03.2025. godine Vlada Federacije BiH je kroz Program utroška sredstava „Kapitalni transferi javnim poduzećima - za putnu infrastrukturu“ utvrdila projekte koji će se financirati putem ovog Programa, a to su:

1. Izgradnja južne obilaznice Mostara, spojna cesta na M17.4, pristupne ceste Varda – Rodoč i rekonstrukcija ceste Ilići – Mostar – 7.500.000 KM za projektiranje i eksproprijacija (3.000.000 KM) i građenje i nadzor (4.500.000 KM)

2. Izgradnja i rješavanje spoja magistralnih cesta M17.4 i M17, te sanacija i rekonstrukcija magistralnih cesta i rasvjeta na M17, Ortiješ i Počitelj – 700.000 KM u svrhu financiranja izrade projektne dokumentacije, eksproprijacije, građenja i nadzora
3. Izgradnja dionice Šićki Brod - Đurđevik na trasi ceste Tuzla Sarajevo – 8.000.000 KM, od toga u svrhu financiranja izrade projektne dokumentacije i eksproprijacije (2.000.000 KM) i građenja i nadzora (6.000.000 KM)
4. Izgradnja gradskog autoputa u Sarajevu, dionica Stup - Buća Potok – Pofalići - Velešići-Bentbaša – 1.000.000 KM u svrhu financiranja izrade projektne dokumentacije
5. Rekonstrukcija i sanacija ceste Kreševo-Kiseljak – 1.200.000 KM u svrhu financiranja građenja i nadzora
6. Izgradnja XII transferzale, spoj od Stupske petlje do aerodroma Sarajevo – 2.000.000 KM, od toga u svrhu financiranja izrade projektne dokumentacije (1.500.000 KM) i građenja i nadzora (500.000 KM)
7. Izgradnja obilaznice Kiseljaka II faza (tunel i trasa i sanacija ceste Lepenica - Han Ploča) – 2.400.000 KM, od toga u svrhu financiranja eksproprijacije (1.000.000 KM) i građenja i nadzora (1.400.000 KM)
8. Izgradnja „Južne saobraćajnice“ u Tuzli, dionica Ši Selo-Slavinovići I faza (nastavak od Prinčeve džamije) – 1.500.000 KM u svrhu financiranja eksproprijacije
9. Izgradnja kružnog toka Mlake, na cesti M18, dionica Šićki Brod 3 - Živinice 1 – 1.000.000 KM u svrhu financiranja eksproprijacije, građenja i nadzora
10. Izgradnja kružnog toka HIDANI, na cesti M4 u Kalesiji, dionica Simin Han - Donje Caparde – 1.000.000 KM u svrhu financiranja eksproprijacije, građenja i nadzora
11. Nastavak izgradnje Južne obilaznice Gruda – 1.000.000 KM u svrhu izrade projektne dokumentacije, eksproprijacije, građenja i nadzora

U Budžetu FBiH, nakon usvojenog Programa, svake godine se planiraju sredstva za Kapitalne transfere, a s obzirom da je u toku implementacija Programa, JP Ceste FBiH su u donjoj tabeli planirale sredstva koja bi se realizirala iz Budžeta FBiH u naredom trogodišnjem periodu.

Naziv	(000 KM)		
	Plan 2025.	Plan 2026.	Plan 2027.
Projekti iz Programa „Kapitalni transferi javnim preduzećima“	51.229	47.200	39.500
U K U P N O	51.229	47.200	39.500

IZVORI FINANSIRANJA

(000 KM)

Red Br.	OPIS	Plan 2025.	Plan 2026.	Plan 2027.
1.	JAVNI PRIHODI	127.267	135.044	141.649
2.	KREDITNA SREDSTVA MEĐUNARODNIH FINANS. INSTITUCIJA	19.537	82.180	98.570
3.	VIŠAK PRIHODA NAD RASHODIMA	37.446	32.624	29.187
4.	SREDSTVA BUDŽETA FBiH I GRANT SREDSTVA	51.229	47.200	39.500
5.	SUFINANCIRANJA	592	-	-
6.	AMORTIZACIJA	2.000	1.500	1.500
I	UKUPNO PLANIRANA SREDSTVA	238.071	298.548	310.406

RASPOREĐENA SREDSTVA

1.	OTPLATA KREDITA	24.500	26.557	23.969
2.	JAVNI RASHODI	81.347	86.301	89.792
3.	INVESTICIJE	130.224	184.190	195.145
4.	TROŠKOVI AMORTIZACIJE	2.000	1.500	1.500
II	UKUPNO RASPOREĐENA SREDSTVA	238.071	298.548	310.406

Na osnovu Zakona o cestama FBiH, JP Ceste FBiH obavlja poslove od općeg interesa, ne posluje na komercijalnoj osnovi i ne stječe dobit, već svoje aktivnosti obavlja na osnovu odobrenog plana i programa rada od strane Vlade FBiH tj. Osnivača. Razlika javnih prihoda i javnih rashoda predstavlja finansijski rezultat koji je neoporeziv. Iskazani finansijski rezultat ne može biti predmet ponovne raspodjele na dividendu ili povećanje kapitala. Finansijski rezultat se raspoređuje na obaveze prema planiranoj namjeni. Ovako stvorene obaveze predstavljaju izvor sredstava koji će se utrošiti isključivo za upravljanje, građenje, rekonstrukciju, održavanje i zaštitu javnih cesta.

U skladu sa mišljenjem i preporukom Ureda za reviziju institucija u FBiH, iskazanim u Izvještaju o finansijskoj reviziji za 2019. godinu, da prikupljena novčana sredstva po osnovu naknada od nafte i naftnih derivata i naknada za upotrebu cesta koje se plaćaju pri registraciji vozila nisu poslovni već javni prihodi namijenjeni za održavanje, zaštitu, obnovu, rekonstrukciju i izgradnju javnih cesta i da iste treba iskazivati na poziciji dugoročnih razgraničenja od momenta uplate do njihove realizacije, pa se u bilanci uspjeha iskazuje **finansijski rezultat jednak nuli**, kao i u poreznoj bilanci, jer JP Ceste FBiH nije obveznik poreza na dobit.

D. PRAVNI I KADROVSKI POSLOVI

Aktivnosti Sektora pravnih, kadrovskih i općih poslova u mogu se podijeliti na sljedeće oblasti:

- pravne i imovinsko-pravne,
- kadrovske i
- opće poslove

Sektor pravnih, kadrovskih i općih poslova JP Ceste F BiH poslove i aktivnosti iz svog domena bazira na primjeni svih pozitivnih zakonskih propisa koji su doneseni i važe u F BiH, odnosno u državi BiH

kao i svih izmjena i dopuna koje se donesu u planiranoj godini, prati zakonske i podzakonske propise vezane za djelatnost JP Ceste F BiH i prati njihovu primjenu.

U tom smislu, u skladu sa svim promjenama koje nastanu u toku tekuće godine, a koje se odnosi na eventualne izmjene svih pozitivnih zakonskih propisa, vršit će se usklađivanje svih opštih akata JP Ceste F BiH sa tim izmjenama u proceduri izrade nacrtu, prijedloga, kao i prečišćeni tekstovi istih akata.

Izražena je neophodnost praćenja svih zakonskih promjena u organizaciji JP Ceste F BiH, a po potrebi i priprema svih akata koji su potrebni za upis u sudske registre.

Pravni poslovi, a vezani za aktivnosti Sektora pravnih, kadrovskih i općih poslova, dijele se na sve oblasti prava i to prvenstveno na oblast privrednog prava, gdje se regulira rad privrednih društava, javnih preduzeća itd.. kao i oblast parničnih, vanparničnih, prekršajnih, izvršnih i upravnih postupaka, imovinsko-pravnih poslova, kao i manjim dijelom iz oblasti krivičnog prava. Najveća aktivnost Sektora usmjerena je na organizaciju i zastupanje JP Ceste F BiH pred nadležnim sudovima u F BiH, u BiH i u pojedinim predmetima i u regionu, kao i zastupanje pred drugim organima.

Zbog velikog broja tužbi protiv ovog pravnog lica izražene su velike aktivnosti na pripremi pojedinih predmeta i njihova odbrana u skladu sa zakonima koji reguliraju tu oblast.

Provodit će se aktivnost na pokretanju tužbi, gdje se kao tužilac pojavljuje JP Ceste F BiH, kao i pokretanje regresnih tužbi i tužbi za naknadu štete na cestovnoj opremi, gdje za to postoje zakonski uslovi, te podnošenju izvršnih prijedloga u tim predmetima itd.

U oblasti imovinsko-pravnih poslova provodit će se aktivnosti na podnošenju prijedloga za eksproprijaciju, zaključivanju sporazuma o naknadi na planiranim projektima kao i onim već otpočetim te zastupanje pred organima uprave, uglavnom općinskim radi sporazumnog određivanja naknada za izuzete nekretnine kao i zastupanje pred svim sudovima (vanparnični i parnični postupak) u okviru rješavanja imovinsko-pravnih odnosa. Također, vodit će se evidencija radnika JP Ceste F BiH i obavljati ostali poslovi iz radnih odnosa i kadrovski poslovi u skladu sa zakonom i općim aktima. U skladu sa Zakonom i drugim propisima kao i općim aktima JP Ceste F BiH, obavljat će se aktivnosti vezane za prijem radnika kao i aktivnosti vezane za odlazak radnika u penziju.

U oblasti općih poslova provodiće se aktivnosti na održavanju voznog parka, održavanju sistema mašinskih instalacija-grijanje i hlađenje, održavanju elektro i vodoinstalacija, održavanju radnih prostorija i poslovi protivpožarne zaštite te poslovi digitalnog protokola.

Aktivnosti Sektora pravnih, kadrovskih i općih poslova će i u narednom periodu biti usmjerene na poduzimanju mjera i aktivnosti radi pravne zaštite imovinskih interesa JP Ceste F BiH, afirmacija svih vidova preventivne djelatnosti u cilju pozitivnog poslovanja, kontinuirano praćenje pojava i problema vezanih za primjenu zakona te puna zaštita radnika JP Ceste F BiH.

E. ODJEL ZA JAVNE NABAVKE

Odjel za nabavke funkcioniра i obavlja svoje poslove i zadatke u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama i njegovim pratećim podzakonskim aktima (u daljem tekstu: Zakon), te odredbama Statuta, a na temelju Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji, Pravilnika o javnim nabavkama i drugih općih akata JP Ceste F BiH.

Odjel za nabavke će:

- nastaviti sa učestvovanjem u postupcima javnih nabavki od njihovog pokretanja do zaključenja ugovora o nabavci, kao i čuvanja i arhiviranja predmeta javnih nabavki.
- pripremati izvještaje o provedenim postupcima javnih nabavki za Odbor za reviziju, Nadzorni odbor i za Agenciju za javne nabavke,

- u saradnji sa Upravom poduzimati mjere za unaprijeđenje svih aktivnosti vezanih za javne nabavke JP Ceste FBiH.

Nakon usvajanja Plana poslovanja JP Ceste FBiH za tekuću godinu, Odjel za nabavke će u saradnji sa nadležnim sektorima pripremiti Plan nabavki za tekuću godinu. Plan nabavki za tekuću godinu će nakon usvajanja biti objavljen na internet stranici JP Ceste FBiH i na portalu „e nabavke“, u skladu sa Zakonom Planira se popunjavanje odjela za nabavke novim uposlenicima zbog značajnog povećanja obima posla i u skladu sa navedenim izmjena sistematizacije u pogledu povećanja broja uposlenika u odjelu.

Neophodno kontinuirano usavršavanje uposlenika odjela za nabavke, kao i ostalih učesnika u postupcima javnih nabavki, putem učestvovanja na seminarima, savjetovanjima, radionicama i konferencijama iz ove oblasti, u cilju postizanja što veće informiranosti o primjeni u praksi Zakona o javnim nabavkama i izmjena Zakona o javnim nabavkama.

F. ANALIZA RIZIKA

Utvrđivanje rizika u JP Ceste Federacije BiH d.o.o. Sarajevo se vrši na nivou društva kao cjeline, organizacionih jedinica i poslovnih procesa, te na nivou pojedinačnih projekata.

Upravljanje rizicima i odgovornost za iste prvenstveno je na menadžmentu društva, te rukovodeći kadrovi za svaki pojedinačni projekt vrše sagledavanje rizika kao i donošenje mjera kako se sa pojedinim od tih rizika nositi i na koji način smanjiti njihov uticaj.

Potreba praćenja rizika na nivou projekata prvenstveno je u ocjeni i odgovornosti Uprave i nižih nivoa rukovodećih kadrova.

Analizom evidentiranih rizika sagledava se i ocjenjuje funkcionisanje djelovanja sistema internih kontrola na nivou organizacionih cjelina i poslovnih procesa, te uticaj rizika na realizaciju planiranih projekata.

Izvršena je klasifikacija rizika na:

1. Rizici okruženja
2. Procesni rizici i
3. Rizici informacija za donošenje odluka

U narednom dijelu dajemo kratak opis svakog napijed navedenih rizika.

1. Rizici okruženja

Predstavljaju rizike koji su rezultat okruženja u kojem društvo djeluje i kao takvi vrše veći ili manji uticaj na društvo. Karakteristika ove vrste rizika je da društvo nema nikakav uticaj na njih ili je taj uticaj neznatan. Ovu grupu rizika možemo smatrati rizicima koji su stalno prisutni i procesi koji se odvijaju u društvu ne mogu uticati na iste, dok navedeni rizici mogu imati značajan uticaj na društvo. Rizici ocijenjeni sa najvećim uticajem na rad društva iz ove skupine su:

- Regulatorni rizik/državna politika - Rizici koji proizilaze iz neblagovremene saglasnosti Vlade FBiH i usvajanja plana i programa poslovanja i dugotrajni i skupi postupci pribavljanja raznih saglasnosti. Svake godine se postupci pribavljanja saglasnosti usložnjavaju – traži se sve više dokumenata.
- Rizik iz postojanja mogućnosti nastanka elementarnih nepogoda (poplave, zemljotresi, klizišta, oluje, suše, požari, odroni, snježne padavine, udesi i druge elementarne nepogode i vanredni događaji), koje prouzrokuju nepredvidive štete, koje se ne mogu predvidjeti, niti se može

utjecati na pojavu istih i koje mogu značajno povećati troškove održavanja magistralnih cesta. Rizik iz postojanja mogućnosti da su štete znatno iznad planiranih sredstava.

- Pravni rizici - Rizici koji nastaju zbog neažurnih i neuređenih zemljišnih knjiga u dijelu koji se odnosi na dionice magistralnih cesta i objekata na istim kojima upravlja društvo, rizici koji proizlaze iz dužine vremenskog perioda rješavanja po žalbama u postupcima nabavki kod Ureda za žalbe i rizici koji mogu nastati zbog dužine trajanja sudskih postupaka
- Rizik konkurencije, odnosno ograničen broj ponuđača za nabavku pojedinih vrsta roba, radova i usluga.
- Rizik djelatnosti koji proizilazi iz neblagovremenog rješavanja predmeta po osnovu eksproprijacije od strane nadležnih sudova, rizik koji proizilazi iz bespravno postavljenih reklamnih panoa, priključaka, prekopa koji ugrožavaju sigurnost na magistralnim cestama
- Rizik neobaviještenosti kupaca/korisnika cestovne infrastrukture o radovima na magistralnim cestama
- Rizici povezani s tržištem naftnih derivata i prelaska na alternativne izvore energije za rezultat može imati smanjenje prihoda društva

2. Procesni rizici

Predstavljaju rizike na koje društvo može vršiti uticaj i kojima može upravljati u skladu sa ocjenama vjerovatnoće nastanka i uticaja koji određeni rizik može imati na društvo odnosno u skladu sa ukupnom ocjenom prepoznatog rizika. Rizici su svrstani u sljedeće kategorije: organizacijska struktura, pogonska klima i motivacija, stil vođenja, sistem nagrađivanja i podsticaji, izbor personala – kadrovi, rizik gubitka ključnog osoblja, rizik reputacije – imidža, rizik efikasnosti, rizik kapaciteta, operativni rizik, rizik planiranja, rizik vanjskog izvora, rizik rezervacije sredstava, rizik kapaciteta, rizik neusaglašenosti, štete, rizik sposobnosti za promjene, rizik ovlasti, rizik komunikacije, rizik upravljanja kvalitetom, rizik vremenskog ciklusa, pravni rizik, rizik realizacije ugovora sa dobavljačima, nabavke – tenderska dokumentacija, nabavke – kvalitet usluga, rizik raspoloživosti, finansijski rizik – gotovina i sredstva na računima kod banaka, rizik obračuna plaća i naknada, rizik cijena, rizik likvidnosti i kreditni rizik, rizik integriteta, sistemi kontrole, zaštita na radu i ekologija, zdravstveni rizici i cyber rizici.

3. Rizici informacija za donošenje odluka

Rizik se odnosi na upotrebljivost i blagovremenost informacije. Rizik da informacija korištena kao potpora za donošenje strateških, operativnih i finansijskih odluka nije relevantna ili pouzdana.

Prema rezultatima procjena rizika, prisutni su slijedeći rizici prikazani prema visini ocjene, i to:

- Rizik komunikacije odnosno iz postojanja mogućnosti razlika između prenesenog i stvarnog događaja, postojanje mogućnosti nedovoljnog izvještavanja menadžmenta, postojanje mogućnosti neažurnih podataka i sl.
- Rizik planiranja je rizik koji se javlja zbog nemogućnosti nedostavljanja smjernica za izradu plana od strane resornog ministarstva, te nemogućnost donošenja Plan nabavki koji je u direktnoj vezi sa usvajanjem Plana poslovanja. Također postoji rizik koji se javlja zbog nezavršenih postupaka eksproprijacije zbog čega nije moguće započeti planirane projekte
- Rizik javnog izvještavanja odnosno nepravovremenog i neadekvatnog informisanja javnosti o značajnim događajima. (Informacije o planiranim investicijama i radovima na infrastrukturi kojom upravlja JP Ceste F BiH se ne prezentiraju dovoljno ili nikako), te iz postojanja mogućnosti da se informacije o aktivnostima Društva pogrešno ili tendenciozno interpretiraju

- Rizik nepouzdanosti računovodstvenih informacija odnosno vremenske razlike između stvarnog i knjigovodstvenog aktiviranja okončanih investicija, zbog neokončanja postupaka prijema objekata i dobivanja upotrebnih dozvola, lošeg procjenjivanja rezervisanja po osnovu sudskih sporova, pitanja procjene vrijednosti investicija u toku, nemogućnosti potpunog usaglašavanja zakonskih propisa kojim se uređuje poslovanje Društva i MSFI, MRS-a, te Računovodstvenih politika Društva
- Strateški rizik odnosno rizik nevođenja katastra nekretnina
- Rizik funkciniranja internih kontrola, tj. nemogućnosti posjedovanja adekvatnih i blagovremenih informacija koje bi trebale biti podloga za donošenje odluka, kašnjenje kolanja dokumentacije, rizici da se u postupcima nabavki i tenderskoj dokumentaciji, zbog uvođenja novih dokumenata i procedura pojave tehničke greške koje neće na vrijeme biti uočene, neusklađenosti naziva nabavki navedenih u planu poslovanja s nazivima navedenim u zahtjevima za pokretanje postupka nabavki i ostalim vezanim dokumentima, nepostojanje pisanih procedura o kolanju dokumentacije

Godišnjim Studijama rizika JP Ceste F BiH, redovno se analiziraju svi identifikovani rizici i Uprava društva redovno prati njihov uticaj na poslovanje, te poduzima adekvatne mjere za sprečavanje rizika u poslovanju sa osnovnim ciljem da se realizuju planski zadaci.

G. PRIJEDLOG AKTIVNOSTI

1. Intezivirati aktivnosti u svezi izmjena zakonskim propisa oko preraspodjele odnosno pripadnosti 0,05 KM/l u svrhu pokrića troškova kontinuirane prekategoriizacije regionalnih u magistralne ceste. U Službenom glasniku BiH broj: 91/2018. od 26. decembra 2018. objavljen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama u Bosni i Hercegovini. Na osnovu izmjena, naknada od nafte i naftnih derivata kao vrsta indirektnog poreza plaća se u iznosu od 0,25 KM/l, od čega 0,20 KM/l za izgradnju autoputeva, a 0,05 KM/l za izgradnju i rekonstrukciju drugih puteva. Kao što se vidi, raspodjela 0,05 KM/l nije jasno definisana, da li se odnosi na brze ceste, magistralne, regionalne ili lokalne, te je neophodno insistirati na pripadnosti cijelih 0,05 KM/l.
2. Putem resornog ministarstva pojačati aktivnosti na uvažavanju zaključaka Studije kategorizacije cesta FBiH –II dio/ utjecaj kategorizacije cesta na upravljanje cestama, gdje je precizno pojašnjenja potreba „vraćanja“ definirane uloge prema postojećim zakonskim rješenjima osnivačima i upravljačima i gdje je jasno definirana neodrživost postojećeg načina financiranja cesta.
3. Inicirati kod nadležnog ministarstva izmjene podzakonskih akata (pravilnika) u skladu sa Zakonom o osnovama sigurnosti prometa na cestama u BiH (SG BiH br. 06/06) sa primarnim ciljem što kvalitetnijeg rada i veće efikasnosti kada je u pitanju očuvanje cestovne infrastrukture sa posebnim akcentom na uvođenju sistema WIM/ Weigh-in-Motion/ vaganja u pokretu što bi rezultiralo i većim uštedama na redovnom i vanrednom održavanju cestovne infrastrukture
4. Putem resornog ministarstva inicirati prema Ministarstvu financija FBiH uvođenje svih vrsta prihoda u skladu s člankom 88. važećeg Zakona o cestama FBiH u sistem praćenja naplate javnih prihoda kao npr. novčanih kazni, poreza i sl. u svrhu povećanja naplate.

5. Inicirati kod resornog ministarstva izmjene Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o naknadama za korištenje cestovnog zemljišta, usvojenog od strane Vlade FBiH juna 2015. godine jer su spomenutim Pravilnikom uvedene su izmjene, na osnovu kojih je JP Ceste FBiH, po ovom osnovu umanjen prihod.

Naknada za korištenje cestovnog zemljišta za građenje komunalnih, vodoprivrednih, telekomunikacijskih, elektroenergetskih i drugih objekata se plaća, za prvu godinu, u punom obračunskom iznosu, a za svaku narednu godinu 30%, obračunskog iznosa prve godine korištenja, dok se ranije plaćalo 50%.

Istim Pravilnikom uvedena je nova odredba da se na dionicama magistralnih i regionalnih cesta koje prolaze kroz gradove naknada za korištenje cestovnog zemljišta ne naplaćuje, što je imalo za posljedicu ukidanje rješenja za zakup zemljišta na dionicama koje prolaze kroz gradove. Uvedene izmjene i nove odredbe naknada za korištenje cestovnog pojasa su prouzrokovale pad prihoda po ovom osnovu.

6. Kontinuirane aktivnosti:

- realizacija preporuka po osnovu revizorskih izvješća
- utvrđivanje i uknjižba cestovnog zemljišta,
- utvrđivanje novih korisnika cestovnog zemljišta, te poduzimanje adekvatnih mjera za obezbjeđenje većeg stepena naplate naknada temeljem Rješenja o korištenja cestovnog zemljišta,
- povećavati broj kontrola ukupnog i prekomjernog osovinskog opterećenja, u cilju zaštite magistralnih cesta od oštećenja prekomjernim opterećenjima od strane teretnih vozila,
- poboljšanje sigurnosti i bezbjednosti učesnika u saobraćaju u tunelima.

v.d. direktora

Ljubo Pravdić, dipl.ing.građ